

Thymia webinfo

Inhoud

Achtergrondfilosofie over spel en dialoog.....	1
Dialoog en speelruimte verrijken doelgerichte communicatie en instrumenteel handelen	1
Individuele en groepsbegeleiding voor levenskunst in praktijk	1
Overzicht van de spelvormen van Mens, ken je zelf	4
Workshop(cycli) aan de hand van spelvormen van Mens, ken je zelf	4
De kracht van de spelvormen van Mens, ken je zelf	5
Speelruimte voor professionals.....	5
Combinaties met creatieve werkvormen en dialoog.....	5
Rituelen van overgang en bestendiging	6
Ieders stem telt - verbeelding en stemwerk	7
Korte beschrijving van de spelvormen van Mens, ken je zelf	9
Maskeradespel: de vreemde ander!	9
Heldenspel: speel je zelf!.....	9
Heldenbuitenspel: speel je zelf!	10
Gnosisspel: speel je wijs!	10
Droomspel: doe je droomwens!	11
Kompassiespel: het goede leven!	11
Levensvisiespel: stem je innerlijk kompas!	12
Wijsheidspel: zinvolle ontmoetingen!.....	12
Workshop cycli met spelvormen van Mens, ken je zelf	14
Droomspel: doe je droomwens!	14
Heldenspel: speel je zelf!.....	15
Levensvisiespel: stem je innerlijk kompas!	17
Korte beschrijving van de dialoogvormen van Wat is de kwestie? - Wat is de kwestie!	19
Workshop(cycli) aan de hand van dialoogvormen van Wat is de kwestie? - Wat is de kwestie!	19
De kracht van dialoogvormen van Wat is de kwestie? - Wat is de kwestie!.....	20
Voor kleine en grote kwesties	20
Onderzoekende, speelse en creatieve dialogen	22
De dialoogtafel.....	24
Het dialoogtafelkleed	24
Korte beschrijving van de dialoogvormen van Wat is de kwestie? - Wat is de kwestie!	25
Quintessencespel: de vijf elementen!	25
Questiespel: de queeste in het labirint!	25

Pythiaspel: doe een worp!	25
Beeldendialoog: een kwestie als queeste!	26
Existentiespel: volg je weg!	26
Workshopcyclus met dialoogvormen van Wat is de kwestie? - Wat is de questie!.....	28
Existentiespel: volg je weg!	28
Programma's met spel en dialoog	31
Alchemie van samenwerking.....	31
Boardroom skills	32
Leiderschapsprogramma.....	34
Teamontwikkeling: alchemie van samenwerking.....	35
Organiseren als spel - speling in het organiseren	35
Veranderen en verankeren.....	36
Demasqué; Maskeradespel: de vreemde ander!	37
Rond de dialoogtafel: een kwestie als queeste!.....	40
Creatieve dialogen	41
Workshops met een thema.....	42
April is de Maand van de Filosofie	42
Januari is de Maand van de Spiritualiteit	42
Het Filosofisch Café: zinvolle gesprekken en ontmoetingen	43
Begeleiding van levens- en loopbaanvragen	45
Aan de hand van spel en dialoog.....	45
Koersbepaling door levenskunst.....	46
Van drijfveer naar veerkracht	46
Leren begeleiden met spel en dialoog	47
Vier masterclasses: winter, lente, zomer en herfst	47
Leergang voor professionals en managers	49
Spel- en dialoogvormen op maat	53
Voor uw team of bedrijf, organisatie of congres, reünie of club.....	53
Filosofische levenskunst in boeken, artikelen, lezingen	54
Portfolio workshops spel en dialoog.....	56
Het Filosofisch Café in Weesp	56
S - Samenleving	56
Maand van de Filosofie	59
Maand van de Spiritualiteit	61
Heldenspel: speel je zelf! en CD Droomreizen en heldendromen	62
Vruchten van speeldagen	64
Deelnemers aan het Filosofisch Café.....	64

Cursisten van Thymia	64
Pareltjes van levenskunst	66
Uit het Oosten en Westen, Noorden en Zuiden	67
Nieuwsbrieven en leesvoer sinds april 2013	70
Komkommer Nieuwsbrief	70
Roerige Nieuwsbrief	70
Kringen en kernen	70
Roerige tijden	70
Lichte Nieuwsbrief	70
Licht in donkere tijden	71
Pruimentijd nieuwsbrief	71
Tot in de pruimentijd: het goede moment!	71
IJsheiligen Nieuwsbrief	71
IJsheiligen in mei: scharniertijd tussen voorjaar en zomer	71
Sprokkelende en sporkelende nieuwsbrief	71
Tijd van sprokkelen en sporkelen	72
Sint*erende Nieuwsbrief	72
Carnavaleske nieuwsbrief	72
Nazomerende nieuwsbrief	72
Stormende Nieuwsbrief	72
Geestrijke nieuwsbrief	73
Stem je Innerlijk Kompas!	73
Herfstspel der elementen: scheppend en destructief!	73
Najaars nieuwsbrief	73
Rondom de Speeltafel	73
Het najaar klopt op de deur:	74
Zomerse nieuwsbrief	74
Koningsnummer	74
Nieuwsbrieven (ouder dan april 2013)	75
maart 2013	75
januari 2013	75
november 2012	75
september 2012	75
juli 2012	75
mei 2012	75
maart 2012	76
januari 2012	76

november 2011	76
oktober 2011	76
mei 2011	76
februari 2011	76

Achtergrondfilosofie over spel en dialoog

Dialoog en speelruimte verrijken doelgerichte communicatie en instrumenteel handelen

Dialoog betekent letterlijk *door het woord, door de rede*. Het 'dia' of 'door' duidt op een tussenruimte, waarin betekenis wordt gegeven. Dialoog vindt meestal in woorden plaats en de tastbare werken in woorden kennen we als *filosofie, dichtkunst en literatuur*. Ze kunnen de neerslag zijn van een orale traditie, zoals de sprookjes van Grimm, epische werken zoals Homerus' Ilias en Odyssee en de Griekse mythen.

- **Speelruimte** verruimt en verrijkt een *dialoog in, met, door, vanuit spel en kunstvormen*. Kunstzinnige activiteiten maken energie vrij, inspireren en brengen het gesprek op diepere lagen! Wanneer we vanuit inspiratie met elkaar spreken, ontstaat er een andere toon in het gesprek!
- Een schilderij is ontstaan uit een dialoog die de schilder voert met verf, in de taal van kleuren en vormen. Als toeschouwer treedt je in dialoog met het schilderij door het met aandacht te bekijken. Je bent steeds in dialoog, ook als je niet letterlijk spreekt. De kleuren en vormen roepen gevoelens en beelden in je op en nodigen uit tot reflectie.
- Iets verbeelden is *het zien van iets* in iets anders. Vanuit verbeelding de juiste woorden en beelden vinden is iets anders dan *een praatje bij een plaatje*. Bij een dialoog met een schilderij of het beeld, met een sprookje, muziek en poëzie, spreken de beelden en verhalen mee...

Individuele en groepsbegeleiding voor levenskunst in praktijk

Aan de hand van spelvormen: kinderen van Mens, ken je zelf

het zompige moeras, een beproeving op je pad...

Dialogisch spel genereert een speelruimte voor *creatieve ontwikkeling* bij persoonlijke levensvragen en voor collectieve vraagstukken: *venijnige, taaie* problemen waarvoor een organisatieontwikkeling nodig is; *buiten de geijkte kaders* denken, kennis integreren en andere wegen met elkaar verkennen.

Hoe kun je bestaande routines en protocollen verrijken met wat je *vanzelfzwingend* als taciete kennis in je lijf draagt? Een route van koersbepaling door levenskunst: door te vertragen, met verstillings en aandacht voor wat zich vanuit de diepte roert. Voor het onderzoeken van achterliggende vragen, onderliggende waarden en wat er op het spel staat.

De titel Mens, ken je zelf verwijst naar de wijsheidsspreuk *gnothi seauton* ofwel *ken u zelve* op de Apollotempel in Delphi in Griekenland, waarmee de westerse wijsheidstraditie omstreeks 600 jaar vC begon.

Korte workshops en meerdaagse programma's

workshop met het levenskunstige spel Mens, ken je zelf

De kracht van samenspel roept [de homo ludens](#) in u wakker met de kracht van de dialoog. Informeer naar de verschillende dialogische spelvormen Mens, ken je zelf: gecentreerd rond diverse levensthema's, die op verschillende wijze levenskunst helpen bevorderen.

In de workshops wordt het spel gespeeld aan de hand van speelvelden, symbolische objecten, creatieve middelen zoals [krijt en klei](#), retorische werkvormen zoals een [heldendicht](#), [dialoogronden en reflectie](#), en spelattributen zoals [dobbelsteen](#), [zandloper en tol](#), [speelvelden](#), [speelkaarten en speelfiguren](#).

Aan het einde van een workshop hebben deelnemers persoonlijk en/of collectief het thema doorgewerkt en er een creatieve vorm aangegeven: een gedi

cht geschreven of met creatief materiaal het thema symbolisch vorm gegeven.

De dialogische spelvormen worden zowel gebruikt voor individuele als groepsprogramma's, soms in combinatie met creatieve dialogische praktijken.

Focus verschuift van resultaten en inhoud naar relaties en afstemming van processen

dialoog aan de hand van de gemaakte beelden

Het is een bekend gegeven dat vooral de wijze waarop er wordt gecommuniceerd betekenis overdraagt, [veel meer dan de inhoud van wat wordt gezegd](#). We spreken niet alleen met de mond maar ook door gebaren en met onze uitdrukking in het gezicht. Zijn we ons bewust van hoe we spreken, horen we de klank van onze stem, voelen we de ruimte rondom ons lichaam?

De [lichaamstaal](#), de [klank van de stem](#) en de [dynamiek van spreken](#) worden onderschat in hoe betekenisvol ze zijn. De digitalisering en informatisering van onze werk- en levenspraktijken levert betekenisverlies op en zet het welbevinden en de omgang met elkaar onder druk. Kunst dialogische praktijken verschuiven de aandacht van de inhoud van de boodschap naar het medium en het proces. Wat normaal op de achtergrond blijft - de klanken en ritmen van het spreken, de stem als drager van de boodschap, de wijze van bewegen en lichaamshouding, gebaren en oogcontact - komt naar voren. De conceptuele inhoud treedt terug naar de achtergrond.

De wisseling van voor- en achtergrond kan bijzonder onthullend werken: [letterlijk kunnen er verborgen of onbedoelde boodschappen en vanzelfzwijgende verhalen in communicatie worden ont-dekt!](#) Kunst vormen bieden een rijk medium. Ze appelleren aan de zintuigen -

aan lijfelijke kennis, aan emotionele lagen, aan samenhang tussen vroeger en nu, aan patronen tussen persoonlijke beleving en collectieve verhalen, aan de schaduwkant van heldere constructen en mentale betekenissen, aan het intuïtieve en het spirituele.

Kunst is per definitie gelaagd en meerduidig. Is er een geschikter medium om waarden op gebied van communicatie en integriteit, menswaardigheid en gemeenschappelijkheid, visie en missie... te concretiseren? Kunst dialogische praktijken kunnen organisaties ondersteunen weer gevoelig te worden voor gedeelde waarden, de eigen verhalen, visie op de toekomst door besef van de geschiedenis.

Kunstzinnige activiteiten tussen spel- en dialoogronden ondersteunen trage vragen

mijn spelen is leren, mijn leren is spelen...

- Door dialogen te verbinden met kunstzinnige activiteiten ontstaat er een rijkere taal. Die verrijking door middel van kunst kan zowel actief als receptief, door gebruik te maken van beeldende, dansante en muzikale vormen van expressie, die een dimensie toevoegen aan een gesprek in woorden. Tonen en ritmes, kleuren en vormen, beweging en dans vertolken een derde stem in de dialoog tussen gesprekspartners.
- Creatieve dialogen vormen een rijke bron om *bottom up* betekenis te geven aan verandering en ontwikkeling, vanuit verlangen en visie, door empowerment van betrokkenen.

de lantaarn verheldert en laat duisternis haar geheimen is

Overzicht van de spelvormen van Mens, ken je zelf

Workshop(cycli) aan de hand van spelvormen van Mens, ken je zelf

In het overzicht staat aangegeven met hoeveel personen de verschillende spelvormen als workshop gespeeld worden en hoeveel speeltijd dit vergt.

spelvorm	thema	spelers	dagdelen
Gnosisspel : speel je wijs!	Het volle geluk	2 tot 10	1
Droomspel : doe je droomwens!	Koersen op je verlangen	4 tot 12	6
Maskeradespel : de vreemde ander!	Spelen met sociale maskers	3 tot 8	1 tot 2
Heldenspel : speel je zelf!	Rolmodellen en drijfveren	4 tot 8	2
Heldenspel : speel je zelf! outdoor	Teambuilding en teamwaarden	6 tot 16	2 tot 3
Kompassiespel : het goede leven!	Wegen naar het goede leven	2 tot 8	1
Levensvisiespel : stem je innerlijk kompas!	Koersbepaling door levenskunst	3 tot 6	9

De kracht van de spelvormen van Mens, ken je zelf

Speelruimte voor professionals

creatieve afronding

*De kosmos is een harmonie der sferen...
Deugdzaamheid en gezondheid, het goede
en god geven uitdrukking aan harmonie*

Pythagoras van Samos, filosoof (circa 582-500 vC)

Onder druk van een jachtige doorlooptijd is het een opgave adequate antwoorden te vinden op complexe vraagstukken. Er is meer nodig dan *up to date* informatie. Het vraagt van mensen *buiten de geijkte kaders* te denken, kennis te *integreren* en *andere wegen* te verkennen. Welke *fundamentele waarden* zijn er in het geding en *hoe* kunnen we problemen anders zien wanneer bestaande kennis en routines geen oplossing bieden?

speelbord Mens, ken je zelf

De programma's aan de hand van de spelvormen van *Mens, ken je zelf* werken verdragend en verstillend om externe eisen, gestelde doelen en populaire meningen te onderzoeken in het licht van oude wijsheid en elementaire principes van klassieke en moderne levenskunst.

De programma's bestaan uit een combinatie van de dialogische spelvormen *Mens, ken je zelf* en de speelse dialoogvormen *Wat is de kwestie?* - wat is de kwestie!

De spel- en dialoogvormen worden uitgebreid met kunstzinnige expressie, een dialoog met kunstvormen, die erop gericht is vanzelfsprekende kennis te verrijken met *vanzelfzwijgende* kenvormen, nieuwe inzichten te koppelen aan overgeleverde wijsheid.

Combinaties met creatieve werkvormen en dialoog

Verbeelding en opstellingen

In workshops en programma's aan de hand van de spelvormen van *Mens, ken je zelf* worden er door middel van opstellingen, verbeelding en dialoog ruimte gemaakt voor de verhalen die niet werden verteld of niet werden gehoord. Organisaties zijn niet alleen plaatsen waar hard wordt gewerkt, er wordt ook veel geleden! Onder de oppervlakte van formele stromen werkt de beeldvorming door oude pijn door in onderstromen.

Het moeras, symbool voor een plek der moeite op het speelbord van Mens, ken je zelf

Deze benadering kan oude wonden in beeld brengen en transformatieve beelden helpen genereren. Het gaat om vragen die 'voorbij het praktische' liggen. Door met verbeelding en opstellingen te werken kan een stem worden gegeven aan de persoonlijke en niet gehoorde verhalen van mensen in organisaties. Ook in breder

verband: zelfs bij beproevingen tussen naties wordt 'opstellingen' gebruikt als methode om tot verheldering en zinvolle antwoorden te komen.

De kracht van verbeelding en lijfelijk verankerde kennis

De herberg als symbool voor ontmoeting, op het speelbord van Mens, ken je zelf

In de verbeelding komen kennis, kunde en kunst samen. Ze vervlechten zich en vormen een rijke, bijna onuitputtelijke bron van zingeving. *Zo kan een betekenisvolle situatie uit het verleden worden geactualiseerd: in de vorm van een 'opstelling' in de ruimte van personen die zich in houding en afstand op bepaalde wijze tot elkaar verhouden. Een meerstemmige dialoog geeft zowel deelnemers aan de dialoog een stem als betrokkenen die niet aanwezig zijn.*

Door gebruik te maken van de verbeelding en kunstzinnige werkvormen kunnen alle betrokkenen een stem krijgen.

Zo wordt er ruimte gemaakt voor pijn en passie en kunnen individuele verhalen worden gedeeld en geheeld. In de praktijk van het werken met opstellingen blijkt dat individuele verhalen raken aan collectieve verhalen, aan mythen en religieus geladen verhalen met lange wortels in de geschiedenis. *Deze verhalen bevatten wijsheid uit de geschiedenis van de organisatie die een gedeelde toekomst helpen dragen.*

Rituelen van overgang en bestendiging

Noodzaak van rituelen

De programma's aan de hand van de spelvormen van *Mens, ken je zelf* creëren een veilige speelruimte om aan levensthema's aandacht te schenken. In combinatie met dialoogronden en creatieve werkvormen dragen ze bij aan menselijke aspecten rondom veranderingsprocessen vorm te geven. Verlies van werk, afscheid nemen van collega's, een plek geven aan flexwerkers, de volgende interim manager,

Dolen in het labirint, symbool voor de levensreis op het speelbord van Mens, ken je zelf

Wanneer er gepaste aandacht wordt geschonken aan de betekenis van veranderingsprocessen voor betrokkenen, kan een hoofdstuk worden afgesloten en ontstaat er ruimte voor nieuwe manieren van werken in de toekomst

Vormen van rituelen

Met rituelen geven mensen vorm, brengen ordening aan en scheppen ruimte. Traditionele gemeenschappen bieden voorgeschreven en uit overlevering overgedragen ceremonies, die vaak als vanzelfsprekende gewoontes ervaren worden: "Zo hoort het en zo gaat het." In de huidige tijd worden rituelen individueel gekozen en bepaald. Ze komen uit persoonlijke overwegingen voort. De moderne manier van rouwen en trouwen is daar een interessant voorbeeld van.

de vlinder - symbool voor transformatie - op het speelbord van Mens, ken je zelf

Rituelen hebben vaak het kleurrijke uiterlijk van een feest, een festijn. *Geuren, kleuren, schitterende attributen, ritmische bewegingen, voedsel, drank, gezang en andere stimulerende middelen begeleiden een overzichtelijke volgorde der dingen.* Een ritueel heeft binnen de dagelijkse werkelijkheid een afgebakende plaats en tijd. De deelnemers stappen in een geconcentreerde dimensie waar de normale wetten van nut, logica, oorzaak en gevolg niet aan de orde zijn.

Ieders stem telt - verbeelding en stemwerk

Anne Garretsen zingt op een workshop met het Heldenspel

De organisatie als orkest

Wie of wat is *de organisatie*? Het organigram, het functiehuis, het management, de professionals, de klanten, de missie,...? Wanneer er een reorganisatie aanstaande of gaande is, wordt deze vraag soms een pijnlijke realiteit. Heeft niet ieder individu, van schoonmaker tot de boardroom een stem in het geheel?

Bij het nieuwe werken gaat het om het vinden van een balans tussen efficiency met virtuele manieren van communiceren en kennisdeling en de menselijke maat door tijd en ruimte te creëren voor daadwerkelijke ontmoeting en afstemming. Top down aansturing werkt daarbij minder effectief dan een gemeenschappelijke ontwikkeling van managers en professionals naar gedeeld leiderschap.

Door creatieve werkvormen af te stemmen op het doel van een workshop, training of programma kan er een krachtige leeromgeving ontstaan. Zo brengt een workshop met muzische werkvormen bij leidinggevend en professionals in de beleving hoe leidinggeven een constructief samenspel vergt - soms in harmonie, soms met dissonanten, poliritmisch en polivocaal!

Afstemming, meerstemmigheid en samenspel

Werken met de stem geeft mensen tegelijkertijd een uiterst persoonlijke en gemeenschappelijke ervaring. Uniceit in gemeenschap kan ervaren worden in het horen van je eigen klank gekoppeld aan je eigen naam zingen terwijl je tegelijkertijd luistert naar de totale klank.

Het werken met muziek, ritmen en stem, is een krachtig medium zich bewust te worden van relationele aspecten van communicatie. Het kan bijvoorbeeld worden ingezet ten behoeve van leiderschapsprogramma's

Na afloop van een workshop zijn de spel- en dialoogvormen te koop

Korte beschrijving van de spelvormen van Mens, ken je zelf

Maskeradespel: de vreemde ander!

Wijsheidspel voor het spelen met sociale maskers en het aanboren van eigen narren- en koningswijsheden.

Nar (Museo Nazionale Archeologico di Taranto, Italië)

is een onderzoekend spel naar de sociale maskers, waarmee mensen interacteren. Het spel laat je spelen met *koningswijsheid en narrenstreken*! Het nodigt uit het samenspel tussen mensen als een *maskerade* te zien en de *vreemde ander* (in zichzelf) te *ont-maskeren*.

Het *spelen* met maskers leert je een goed midden te vinden *tussen* een functionele identificatie met rollen en een totale onthechting van elke maatschappelijke rol.

ISBN: 978-90-822774-5-6 — Het *Maskeradespel* biedt een inleiding tot het Helden spel: speel je zelf!

Duur: ruim één dagdeel, voor 3 tot 8 spelers.

Ook toepasbaar in werkcontexten ter versterking van relationele kwaliteiten en ontwikkelingsprocessen en ter kennismaking met een *narrige*, filosofische begeleidingskunst.

Heldenspel: speel je zelf!

Een speelse werkvorm voor het ontdekken van persoonlijke drijfveren in de spiegel van rolmodellen.

Het spel nodigt uit zich oude levensdromen te herinneren en opnieuw te gaan dromen over het leven. Aan de hand van een *inspirerend rolmodel* onderzoek je een *waardevolle drijfveer*.

de heldenspiegel

Daartoe kijk je in de *Heldenspiegel* met heldenverhalen en sprookjes. Welk motiverend verhaal herinner jij je uit je kindertijd? Is er een levende held die je nu inspireert? Door in het spel *de weg van een held* te volgen kun je je op jouw levensweg (her)oriënteren.

ISBN: 978-90-822774-6-3 — Duur: twee dagdelen, voor 4 tot 8 spelers.

Heldenbuitenspel: speel je zelf!

Outdoor Heldenspel voor teambuilding en voor het onderzoeken en ontwikkelen van persoonlijke en teamwaarden.

*de ezel stapt eigenzinnig voort door het
duistere woud*

is zowel in de natuur of (bij slecht weer) in een ruime binnenlocatie te spelen.

ISBN: 978-94-92127-01-3 — Duur: twee dagdelen, voor 6 tot 16 spelers, voor groepen tot maximaal 24 spelers en teams.
Ook voor kinderen!

Gnosisspel: speel je wijs!

Een spel met creatieve werkvormen voor het ontdekken van persoonlijke opvattingen over levensgeluk door met filosofische levenskunst te spelen.

stimuleert spelers hun eigen opvattingen over het leven en over levensgeluk te onderzoeken en die in woord en beeld vorm te geven.

Het woord *gnosis* is een oud-Grieks woord voor *wijsheid die verbonden is met zelfkennis*. Met het spel ontwikkel je kennis over *het volle leven* van binnenuit.

Tegen de achtergrond van de klassieke levenskunst en mythische thema's voeren spelers een dialoog over de betekenis van een persoonlijk geluuksmoment en de eigen levensoriëntatie. Hoe kan die betekenis worden verrijkt met een besef van tragiek, van schaduwkanten van het leven, tot een visie op *het volle levensgeluk*?

ISBN: 978-90-822774-8-7 — Het Gnosisspel biedt een inleiding tot het Droomspel: doe je droomwens!.
Duur: een dagdeel, voor 2 tot 8 spelers.

Dynamic game based on the philosophy of the art of living to facilitate dialogues on inclusive happiness.

ISBN: 978-94-92127-00-6 — Gnosis game: *a quest for wisdom!*

Engelstalige versie.

Droomspel: doe je droomwens!

Wijsheidspel voor het onderzoeken van richtinggevende waarden door voor het volgen van een droomwens of drijfveer langs levensthema's in een levenskunstige reis.

Dit bordspel boort bij spelers het intuïtieve weten over een drijfveer aan en laat deze onderzoeken in het licht van levens-thema's. Zo beoefen je op speelse wijze levenskunst: je beweegt in een richting die *energie* geeft en herijkt *richtinggevende waarden* in leven en loopbaan.

Zowel individueel als in een kleine groep dwaal je *labyrintisch* over het speelbord: een *landschap vol symboliek*. Al reizend voelt je leven als een droom en komt je droomwens tot leven. De spelronden zijn gewijd aan levensthema's: eigenheid, vorming, voor- en tegenspoed, beproevingen, en ontmoetingen op de levensreis. Op weg naar je bestemming ondervind je de spanning tussen de dwang van het levenslot en het volgen van je eigen koers. In dat spanningsveld beproef je jouw in het leven gevolgde oriëntatie.

ISBN: 978-90-822774-7-0 — Duur: zes dagdelen, voor 2 tot 8 spelers.

Het is mogelijk het spel als team te spelen en *persoonlijke* en *gemeenschappelijke waarden* te onderzoeken.

Kompassiespel: het goede leven!

Onderzoekspel voor het ontwikkelen van het goede (werk)leven.

laat spelers de betekenis van het goede in relatie tot tragiek verkennen ter kennismaking van een filosofische begeleidingskunst. De spelopdrachten zijn erop gericht de koers in leven en loopbaan op het innerlijk kompas af te stemmen. Het anker, filosofisch gereedschap voor de afstemming van het innerlijk kompas

Met behulp van de symboliek van de vier elementen en mythologische verhalen word je uitgenodigd een *persoonlijke fascinatie* hand in hand met een *thema in je eigen beroepspraktijk* te onderzoeken.

In de 6^e eeuw voor het begin van onze jaartelling voerden natuurfilosofen een debat over welk van de vier elementen de oorsprong van het leven bevat.

Een onderzoekende benadering van deze vraag markeert de overgang van een *magisch-mythische beleving* van de wereld naar een rationeel wereldbeeld.

ISBN: 978-94-92127-05-1 — Het *Kompassiespel* biedt een inleiding tot het Levensvisiespel: stem je innerlijk kompas!

Duur: een dagdeel, voor 2 tot 8 spelers.

Levensvisiespel: stem je innerlijk kompas!

Wijsheidspel voor het ontwikkelen van een filosofische levenskunst door het afstemmen van het innerlijk kompas.

is een filosofisch spel voor het ontwikkelen van *onderzoekende kwaliteiten*. Het faciliteert de verwoording en verbeelding van je eigen *levensvisie*. Met behulp van een filosofisch kompas, mythische verhalen en ethische perspectieven stem je je *innerlijk kompas* af.

Spelopdrachten en dialoog tijdens de levenskunstige reis over het *speelbord vol symboliek* laten spelers de betekenis van een eigen thema ontdekken als *een queeste in het labirint van het leven*.

De klassieke weg van zelfkennis vraagt mensen zich open te stellen voor wat zich wil laten kennen, zowel in de wereld buiten ons als in ons zelf.

Zo binnen zo buiten, zo boven zo beneden...

Rond 600 vC sprak Herakleitos van Efese, die de *duistere* werd genoemd:

Grenzen van de ziel zul je niet vinden, hoe ver je ook gaat en welke weg je ook bewandelt, zo diep is haar grond.

ISBN: 978-90-822774-9-4 — Duur: 9 dagdelen, voor 4 tot 8 spelers.

Wijsheidspel: zinvolle ontmoetingen!

Kaartspel met wijsheidsspreuken en dialoogregels voor kringgesprekken en zinvolle ontmoetingen.

is op maat gemaakt voor de beroepsgroep facilitators en voor een vakbond. Het spel heeft tot doel deelnemers aan een conferentie door een inspirerende aftrap in een *actieve modus* te brengen.

ISBN: 978-94-92127-04-4 — Duur: ½ dagdeel, met een veelvoud aan spellen geschikt tot meer dan 100 spelers.

Een spelvorm — voor ontmoeting en dialoog, voor vraagverheldering en reflectie op waarden, voor planvorming en uitvoering — is een creatieve manier om mensen en organiseren op elkaar af te stemmen.

Laat ook een spel- of dialoogvorm op maat maken met eigen logo: voor deelnemers aan een congres of reünie, voor een team of bedrijf, organisatie of club.

Spel en dialoog voegen waarde toe aan leven en werk!

de draak dendert door het zompige moeras

De kracht van spel en dialoog volgens een deelnemer aan diverse workshops:

Wie wil niet een droomwens realiseren? Of de moed vinden om obstakels te overwinnen, draken te verslaan?! Ik heb aan twee spellen van 'Mens, ken je Zelf!'

meegedaan. Dat waren reizen door een, voor mij nieuwe, wereld. Dankzij figuren uit oude mythen en wijze uitspraken van filosofen ontstond mijn eigen reisverhaal. Een mooi proces.

De spellen geven toegang tot nieuwe taal en beelden, die me ook buiten het speelbord een beetje anders naar de werkelijkheid lieten kijken. Bovendien deed ik niet alleen mijn eigen ontdekkingen, ik werd ook geraakt en geïnspireerd door de verhalen en inzichten van mijn reisgenoten. Wat daarvan op de lange duur beklijft? Dat de natuur zijn ritme heeft en dat tegenstellingen bij het leven horen.

***De Vuurvogel staat klaar voor het Helden
Buitenspel***

Workshop cycli met spelvormen van Mens, ken je zelf

Droomspel: doe je droomwens!

Een levenskunstige spelvorm gericht op persoonlijke groei en waarden-her-oriëntatie

Workshopcyclus

Iedereen koestert verlangens, kleine en grote wensen. In Droomspel: doe je droomwens! worden spelers uitgenodigd een wens of verlangen in de vorm van een persoonlijke en/of gemeenschappelijke vraag (bijvoorbeeld als team) te onderzoeken tegen de achtergrond van de filosofie van de levenskunst.

de slang speelt kronkelend door het wilde water

Starten met een introductie bijeenkomst

Op de eerste bijeenkomst maken deelnemers kennis met elkaar en met het spel. Tevens maken zij kennis met de spelbegeleider en met grondbegrippen uit de filosofie van de levenskunst en de opbouw van het spel. Het spelen van het spel wordt afgestemd op de vragen en behoeften van deelnemers. De vragen worden in de vorm van een droomwens spelenderwijs vertaald in een reis over het Speelveld, een landschap van levensgeluk.

Symbolisch staat de reis voor het volgen van een ontwikkelingsproces (individueel-in-de-groep) in de richting van diepe drijfveren en motiverende waarden, op een weg van het verlangen. In de eerste spelronde wordt de uitgangsvraag gekoppeld aan een levensraadsel waarop geen eenduidig antwoord gegeven kan worden. De beantwoording wordt uitgesteld tot de spelers de zes spelronden hebben doorlopen. *Steeds wordt de eigen keuze gespiegeld in mythische verhalen en symbolen*, die tijdens het spelen worden aangereikt. In de laatste spelronde kijken spelers terug op hun reis en met de oogst uit de opdrachten en dialogen beantwoorden zij het meegekregen levensraadsel.

Focus en doel van de workshopcyclus: geef betekenis aan een wens of motiverende waarde, drijfveer of droom in je leven!

Wat wordt er mogelijk als je niet een uitroepeten maar een vraagteken zet achter blokkerende overtuigingen? De workshopcyclus aan de hand van het Droomspel stimuleert spelers zich te oefenen in de kunst aan het leven betekenis te geven vanuit de kracht van dromen en verlangens.

Van beeld- naar begripsvorming

Het spel nodigt spelers uit, levens- en loopbaanvragen vanuit verrassende invalshoeken te benaderen. De *dialogische uitwisseling met medespelers* tijdens de reis door het landschap van levensgeluk vormt een bron van spelplezier en een belangrijke werkzame factor voor verdieping en verankering van gewonnen inzicht. De *kunstzinnige vormgeving van levensthema's* biedt spelers de mogelijkheid vragen en thema's in de diepte door middel van intuïtie, verbeelding dialoog te onderzoeken.

De principes waarop het spel en de werkzame kracht van *kunst dialogische praktijken* zijn door Heidi Muijen beschreven in haar artikelen 'Het Innerlijke Kompas' in: Supervisie & Coaching (26) 2-2009, pp. 65-88. Lees meer over de filosofische achtergrond 'Levenskunst als basis voor begeleiding' in Supervisie & Coaching (28) 3-2011, pp. 103-121. **Hier als pdf te downloaden.**

Beeldende werkvorm tijdens een workshop

Resultaat van de workshopcyclus: inzicht in een inspirerend levensmotief

De reis van spelers over het Speelveld leidt tot een *mythische beschrijving van het eigen levensverhaal*. Door de spelopdrachten met dialoog en reflectie aan de hand van mythische thema's en archetypische symbolen verbinden spelers de levensthema's met elkaar vanuit de rode draad van de eigen biografie.

Heldenspel: speel je zelf!

De inspirerende kracht van rolmodellen

Workshopcyclus

Kijk in de Heldenspiegel ...

*...Row, row, row your boat,
Gently down the stream.
Merrily, merrily, merrily, merrily,
Life is but a dream...*

en spiegel jezelf in een sprookjesfiguur of mythische held ...

Deelnemers aan de workshop ervaren de inspirerende kracht van rolmodellen. De workshop start met een creatieve werkvorm die spelers helpt een rolmodel of inspirerende figuur uit de wereld van heldenverhalen, sprookjes of films te kiezen:

We zeggen vaak dat we om gelukkig te worden 'gewoon onszelf moeten zijn'. Maar wie zijn we eigenlijk? We spelen immers vele rollen in het leven, en veranderen door de jaren heen dikwijls in wat we werkelijk van waarde vinden en wat ons koud laat!

Als kind dromen we ervan een heldenrol te spelen... We willen als kleine prins of prinses later koning of koningin worden! Bij het ouder worden, schuiven we dromen als onrealistisch terzijde.

Maar is dat ook een wijze keuze? Verliezen we met het wegwuiven van onze dromen niet een dierbaar stukje eigenheid?

Het doel van de workshop is het spelend ontdekken van een belangrijke drijfveer.

Deelnemers aan een workshop aan de hand van het Heldenspel: speel je zelf! roepen vergeten verlangens en dromen hierover weer in herinnering, door zich zelf te spiegelen in een rolmodel, een mythische held of sprookjesprinses...

Door *de weg van de gekozen held* in het spel na te spelen onderzoeken spelers de betekenis van de persoonlijke drijfveer voor huidige keuzes in leven en loopbaan.

Het resultaat is een Heldendicht over een richtinggevend levensmotief en/of een symbool voor richtinggevende waarden van een groep.

de weg van de hand - een vurige kwaliteit van handelend veranderen

Reactie van een deelnemer:

Ik vind het uiterst boeiend en zeer creatief hoe je het een en ander hebt vorm gegeven. Het maakt nieuwsgierig en tegelijkertijd geniet ik van de vormgeving en het gebruik van kleuren.

Ook de filosofische betekenis, het denken achter het doen, de gelaagdheid in alle spelopdrachten dagen me uit tot het bewuster verwoorden van mijn eigen levenspad en ook van de beslissingen, markeringen en obstakels die je steeds opnieuw tegenkomt en wilt vorm geven.

Prachtig om na je ontdekkingsreis weer op je uitgangspunt terug te keren, maar toch net weer anders belicht...!

Levensvisiespel: stem je innerlijk kompas!

Een filosofische spelvorm voor persoonlijke en professionele groei

de heks zwierd op haar bezem boven het treurwilgenwoud

Workshopcyclus

Doel: het onderzoeken van een eigen thema van fascinatie in relatie tot een doel in leven en loopbaan.

De afstemming van het thema op ethische perspectieven en op het innerlijk kompas nodigt spelers uit ethisch stelling te nemen in wat er in het onderzoek op het spel staat. Daartoe biedt het [Levensvisiespel](#) een speelbord met een landschap van levenskunst, speelkaarten en kleinere speelvelden, speelfiguren.

Het spel faciliteert visievorming en stimuleert [een onderzoekende houding](#), gericht op de betekenis van [begeleidingskundige waarden](#).

Insteek: het goede leven

De verplaatsing van begeleidingskundige vragen in een speelse setting creëert de mogelijkheid tot een diepgaande verkenning van eigen grondovertuigingen en waarden, door het aanspreken van verbeelding en intuïtie, gevoel en reflectie. Het doorlopen van de verschillende spelronden en spelthema's maakt deelnemers bewust(er) hoe de eigen levensoriëntatie en innerlijke dialoog meespelen in het handelen en de omgang met elkaar in leven- en werkcontexten, in ontmoetingen en gesprekken met anderen.

Een onderzoekende ontdekkingsreis

Denkraam met geluksprincipe uit de filosofie van het scepticisme

Deelnemers maken kennis met de antieke en moderne filosofie van de levenskunst, symboliek van de vijf elementen en van de wegen in het spel: de spiraal, het oog, de hand en het hart; mythische thema's in relatie tot ethische invalshoeken.

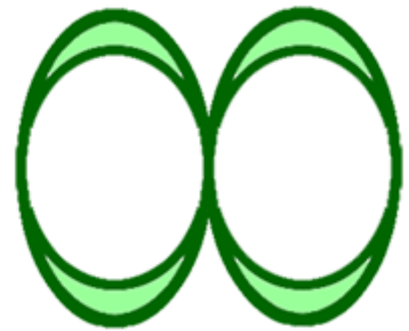

Door het spelen van het spel onderzoeken spelers hoe persoonlijke opvattingen en waarden omtrent levensgeluk, verantwoordelijkheden en begeleiding meespelen in eigen wijzen van waarnemen en handelen, aanvoelen en reflecteren. Zo krijgen deelnemers [kritische invalshoeken](#) aangereikt waarmee zij zich bewust worden van de eigen aannamen over [het goede](#), over [samenwerking](#) en [begeleidingskundige waarden](#) en deze kunnen herijken.

Iedere speler gaat op weg met een levensraadsel als wegwijzer. Spelenderwijs worden deelnemers uitgenodigd op [de reis naar binnen](#), door de spelopdrachten en vragen zowel te verbinden met concrete (werk)situaties als eigen keuzen en opvattingen af te stemmen op het innerlijke kompas. Op die manier creëert men balans tussen interne drijfveren en

richtinggevende waarden en een externe oriëntatie op planning en resultaten, kansen en eisen vanuit organisaties en maatschappij.

De lemniscaat - symbool van doorlopende (innerlijke) dialoog en afstemming

Het spelen van het spel stimuleert:

1. *waardevolle visies*: inzicht in de wijze waarop de eigen levensoriëntatie, persoonlijke en professionele waarden meespelen in de afstemming op anderen
2. *kritische reflectie* op het maken van keuzes: in verschillende werkcontexten en vormen van handelen, zoals beleid, begeleiding en onderzoek.
3. *onderzoekende houding*: competent(er) worden complexe situaties meervoudig partijdig en meerdimensionaal te onderzoeken en tegemoet te treden.

Opbrengsten van de workshopcyclus

Aangekomen op de plaats van bestemming oogsten spelers uit de reis: hoe dragen de symbolen, mythische thema's, aangekaarte existentiële vragen en ethische perspectieven bij aan de ontwikkeling van persoonlijke en professionele kwaliteiten?

Na afloop van de workshopcyclus evalueren deelnemers de opbrengsten en verwerken de oogst in een *creatieve vorm van een afgestemd innerlijk kompas*.

Werken met verschillende spel- en dialoogtafels

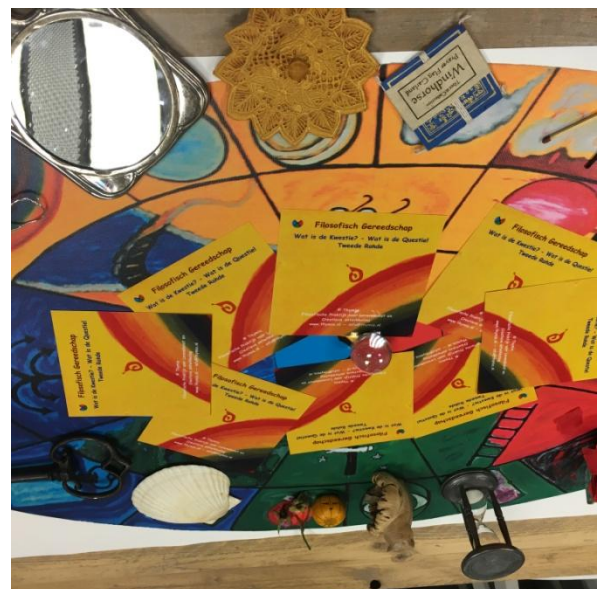
Korte beschrijving van de dialoogvormen van Wat is de kwestie? - Wat is de questie!

Workshop(cycli) aan de hand van dialoogvormen van Wat is de kwestie? - Wat is de questie!

In het overzicht hieronder staat per dialoogvorm aangegeven met hoeveel personen de verschillende vormen als workshop gespeeld worden en hoeveel tijd dit vraagt.

spelvorm	thema	spelers	dagdelen
Quintessencespel : de vijf elementen!	faciliteren van zinvolle gesprekken en ontmoetingen	2 tot 10	1
Questiespel : de queeste in het labrynt!	begeleiden van zinvolle gesprekken en ontmoetingen	4 tot 8	1
Pythiaspel : doe een worp!	verrijken van de vraag achter de vraag	1 tot 2	1
Beeldendialoog : een kwestie als queeste!	onderzoek naar kern van de kwestie	3 tot 8	1 tot 2
Existentiespel : volg je weg!	onderzoek van morele emoties en motieven t.b.v. morele ontwikkeling	2 tot 8	2 tot 4
Het dialoogtafelkleed	onderzoek van de questie achter de kwestie	3 tot 6	1 tot 2

De dialoogtafel staat klaar voor het onderzoeken van een kwestie

De kracht van dialoogvormen van Wat is de kwestie? - Wat is de questie!

Voor kleine en grote kwesties

de sphinx

We leven in vloeibare tijden. Vaste banen zijn uit, flexbanen zijn de norm geworden. Daarmee staan mensen voor de vraag: hoe zekerheid aan mijn bestaan te geven? Hoe aan mijn loopbaan continuïteit te geven?

Het is begrijpelijk dat mensen – juist onder invloed van de versnelling van het leven en de toenemende maatschappelijke onzekerheid – ook meer behoefte hebben aan duidelijke grenzen en maten. Hoe met de onzekerheden in het bestaan op constructieve wijze om te gaan?

Voor organisaties en bedrijven is het de vraag hoe hun flexwerkers te binden en inspireren. Hoe niet alleen te zorgen voor het eigenbelang en de korte termijn, maar ook gemeenschappelijke waarden te vinden en een visie voor de lange termijn?

Welke waarden staan er voor mens en organisatie op het spel?

gouden gewichtjes en een balans

Voor mensen persoonlijk en voor organisaties gaat het om complexe problemen die geen eendimensionale maar creatieve antwoorden vergen, met gevoel voor gelaagdheid.

Misschien is het goed bij complexe problemen, *zoals de dichter Kopland zei, 'andersom' te denken*. Niet alles efficiënt plannen maar ook de tijd nemen.

Door *aandacht te schenken aan wenselijke spel, ruimte en inhoud, relatie en proces*. Door te delen in *het schone van het ambacht en zin in samenwerking*.

alchemie van samenwerking

Een passende en creatieve manier om mensen en organisaties op elkaar af te stemmen zijn de speelse dialoogvormen van Wat is de kwestie? - Wat is de questie!

Korte workshops en meerdaagse programma's

De titel van de speelse dialoogvormen Wat is de kwestie? - Wat is de kwestie! verwijst naar het levenskunstige uitgangspunt dat elke beproevende kwestie een levensvraag - kwestie - aanroert als begin van een ontdekkingsreis - een queeste - in het labirint van het leven. De speelse dialoogworkshops worden op maat samengesteld, op basis van passende dialoogvormen en een creatieve speelwijze voor het onderzoeken van kwesties die mensen en organisaties bezighouden.

Workshops aan de hand van de kleinere dialoogvormen

- Pythiaspel: doe een worp!
- Quintessencespel: de vijf elementen!
- Questiespel: de queeste in het labirint!

De kleinere dialoogvormen kunnen afzonderlijk van elkaar worden gespeeld. Afgestemd op uw vraag stellen we een passend pakket samen voor een speelse ontdekkingsreis.

Workshopcycli aan de hand van de uitgebreidere dialoogvormen

de weg van het hoofd, resonerend naar binnen en weer naar buiten

Rondom de *speelse dialoogtafel Wat is de kwestie? - wat is de kwestie!* voeren deelnemers een dialoog over een kwestie. Deze kan zowel door deelnemers individueel als door een team of een groep worden ingebracht. Zo is de Beeldendialoog: een kwestie als queeste! geschikt om met elkaar een kwestie te verkennen en is het Existentiespel: Volg je Weg! gericht op een morele dialoog aan de hand van ethische perspectieven. Deze dialoog faciliteert waarden(her)oriëntatie in leven en loopbaan; draagt bij aan processen van normatieve professionalisering en het ontwikkelen van ethisch leiderschap.

Een klant vertelt: *De prachtig vormgegeven speeltafel nodigt mij als deelnemer uit om met mezelf en medegroepsleden het spel der elementen te gaan spelen. Een reis in beelden en metaforen, die associaties en herinneringen oproept, subtiel en respectvol geleid door de spelleider. Ik vond het verrijkend om mijn eigen ontdekkingsreis te maken met behulp van de elementen aarde, lucht, vuur en water en te ervaren, hoe die zich in mijn eigen leven manifesteren. Een boeiende reis! Ik denk, dat de muzikale versie van het spel een bijzondere dimensie toevoegt. Een echte aanrader!*

Voor wie bedoeld?

Het aanbod is bedoeld voor persoonlijke en professionele ontwikkeling, teamontwikkeling en programma's ter ondersteuning van de ontwikkeling van mens en organisatie.

Workshop met World café werkvorm

- voor HRM-professionals, managers, coördinatoren, docenten, supervisors en coaches, ter bevordering van de begeleidingskundige expertise, in combinatie met kunst dialogische praktijken.
- in de vorm van master classes voor professionals die zich willen verdiepen in begeleidingskundig thema.
- een programma voor boardroom skills, gericht op toezichthouders en bestuurders in de zorg en het onderwijs.
- een programma begeleiding met spel en dialoog voor het zelf leren begeleiden van een spel- en dialoogvorm in de eigen werkpraktijk willen gebruiken.

Onderzoekende, speelse en creatieve dialogen

de weg van het hart

De weg van het midden is geen grijs compromis waar waarheid niet gezegd mag worden, maar juist de toegangspoort tot de plek der moeite. Het betreden van die plek vraagt de moed zelf de verantwoording te nemen voor de uitspraken die we doen, en daarop aanspreekbaar te zijn!

Als er geen autoriteiten buiten ons zijn om op te varen, er geen vanzelfsprekendheden gelden die de taal ons laat geloven, kunnen we alleen koersen op het innerlijk kompas.

De weg van de dialoog versterkt de kunst weer open te leren waarnemen en te kunnen luisteren. Aandacht te schenken aan mensen en het waardevolle dat op het spel staat.

De kunst van de dialoog vraagt en creëert *moed* het vele dat *moet* te relativeren. Aan extreme eisen van de buitenwereld is het goed een *eigenzinnig antwoord* te geven.

Het doel missen is makkelijk, maar het te raken is moeilijk.

Ook om die redenen... is het midden een kenmerk van de deugd

Aristoteles in *Ethica Nicomachea*, filosoof uit Stageira (384-347 vC)

De dialoog als een creatieve ruimte

IAF workshop plenair

In haar dienstverlening volgt Thymia *de weg van het midden*. Uitgangspunt voor deze weg is dat de dialoog niet alleen verbaal wordt gevoerd. Thymia is afgeleid van het oud-Griekse woord *euthymia*, welgemoed zijn. Hoe vanuit *de diepte van het gemoed* antwoorden te vinden, die verbonden zijn met de diepste levenswil? De levenskunst authentiek vorm te geven aan het bestaan is een levenslange opgave! Het vraagt van de mens alle vermogens aan te spreken. Dit vooronderstelt en bewerkstelligt een *open en luisterende levensgrondhouding* van interesse.

Dit woord stamt uit het Latijn en betekent letterlijk interesse *tussen-zijn*: de kunst in de ruimte tussen mensen te

vertoeven.

Dat is de kunst van de dialoog: die immers meer behelst dan alleen een bepaald type gesprek.

Een *dialoog met kunstvormen* schept ruimte *tussen* mensen en *tussen* referentiekaders.

Dialoog met kunstzinnige middelen

de vrije vlinder

De kunst te vertoeven in het midden *tussen* mensen en *tussen* referentiekaders schept ook ruimte *in je zelf*!

Daar 'in' je zelf is ruimte, een midden waar denken en doen, voelen en willen, expressie en bezinning elkaar raken. Je bent het zelf die denkracht verbindt met woorden en beelden, met handelen, voelen en creatieve impulsen! Naarmate je bewuster gewaar wordt hoe je put uit innerlijke bronnen creëer je een vrije ruimte voor open waarneming en creatieve expressie.

Wijsheidspel: zinvolle ontmoetingen!

Kunstzinnige expressie schept een medium out of the box betekenis te geven aan taaie kwesties en venijnige vraagstukken vragen vanuit een vrij gemoed.

De programma's hebben als doel dat deelnemers op levenskunstige wijze waardevolle kennis genereren, gericht op de samenhang der dingen. Hierdoor ontstaat er een gelaagde, meervoudige perceptie van de werkelijkheid, waarin meerdere perspectieven en waarheden naast elkaar kunnen bestaan.

Waar er iets te kiezen valt en mensen verschillen kunnen zien en waarderen zijn de voorwaarden geschapen de wereld rijker en veelkleuriger te maken. Zo ondersteunt men van binnen uit vormen van maatschappelijk verantwoord organiseren en ondernemen.

De dialogische weg van het midden opent een ruimte voor een dialoog met kunstzinnige middelen!

IAF workshop plenair

Communicatie in taal wekt de suggestie dat woorden en begrippen eenduidig (zouden moeten) zijn en we door hetzelfde woord te gebruiken ook hetzelfde (zouden moeten) bedoelen.

Pas wanneer we in beelden spreken,

worden we ons weer bewust dat ook taal een medium is dat, net zoals beeldende kunst, een *beeld* van een wereld creëert.

Naarmate we vaker dezelfde beelden en woorden gebruiken, slijt de kunstzinnige kracht, de levende metaforen worden clichés zoals in vele zegswijzen en uitdrukkingen, zoals ‘hij is een grijze muis’.

Dialogoog schept ruimte beeld en gevoel te krijgen bij de woorden die mensen gebruiken. Er ontstaat een meerdimensionale ruimte door de kunstzinnige kracht van kunstzinnige middelen, zoals beelden, muziek, beweging en dans.

De dialoogtafel

Wat is de kwestie? - Wat is de questie! ©

De kunst van het dialogeren

sleutel op de dialoogtafel Wat is de kwestie? - Wat is de questie!

De titel van de speelse dialoogvormen *Wat is de kwestie? – Wat is de kwestie!* verwijst naar het idee, dat in elke kwestie een vraag – *questie* – als begin van een ontdekkingsreis – *queeste* – verscholen ligt.

Door de symbolen op de *dialoogtafel* met elkaar te doorgronden, onderzoeken deelnemers een kwestie *van binnenuit*.

Een coöperatieve veeleer dan strategische of concurrerende uitwisseling van ieders authentieke ervaring ontstaat door dialoog.

Dia betekent in het Grieks *door een opening heen*. *Loog* komt van *logos*, verwijzend naar de wetmatige basis en ordening in de natuur, en de ordeningen die wij zelf aanbrengen: redenerend en verbaal zowel als associërend en intuïtief.

Wat is de kwestie? – Wat is de questie! bestaat uit een vijftal speelse dialoogvormen, elk met een eigen thema.

Het dialoogtafelkleed

Op het canvas dialoogtafelkleed zijn vier kringen met symbolen zichtbaar. Deze ondersteunen een beeldendialoog over een kwestie: van buiten naar binnen stimuleren de symbolen op het kleed de questie – achterliggende levensvragen – achter de kwestie te vinden. Door deze werkwijze worden deelnemers gestimuleerd het oordelen uit te stellen en normen van buitenaf te verbinnen met waarderingen van binnenuit. Inclusief een dialoogwijzer voor het voeren van de beeldendialoog in vier rondes.

Korte beschrijving van de dialoogvormen van Wat is de kwestie? – Wat is de questie!

Quintessencespel: de vijf elementen!

Kaartspel met wijsheidsspreuken en dialoogregels voor kringgesprekken en zinvolle ontmoetingen.

bevat *wijsheid en symboliek* van de vijf elementen met aanwijzingen en vragen voor het faciliteren van *dialogen in een kleine kring*.

De *wijsheidsspreuken* en de *symbolen* nodigen je uit tot *drie verschillende vormen van kringgesprekken*.

Deze staan beschreven op drie Jokerkaarten:

1 *Kwintetten*, 2 *Kairos wikt en weegt...* en 3 *Bij Hermes!*

De vier symbolen duiden op verschillende wijzen van ontmoeten:

- het *oog* als de spiegel van de ziel
- het *hart* dat kracht van kwetsbaarheid herbergt
- de *spiraal* op een reis naar binnen in afstemming met het innerlijk kompas
- de *hand* schudden, als gebaar voor menselijke ontmoeting

ISBN: 978-90-822774-0-1 – Het spel biedt een inleiding tot het *Questiespel*.

Duur: een half tot een heel dagdeel per spelvorm, voor een kleine groep spelers.

Met meerdere spellen geschikt voor grote groepen tot meer dan 100 spelers.

Questiespel: de queeste in het labirint!

Dialoogspel voor levensheroriëntatie en zinvolle ontmoetingen.

laat je de richting, die je in het leven hebt gekozen, bespiegelen als een *questie* – een vraag met een *queeste* als antwoord. Met elkaar ga je dialogen aan over de questie en over wat waarde geeft in het leven.

De symboliek in het spel nodigt je uit je te bezinnen welke koers je op je *levensreis* hebt gekozen. Hoe gebruik je tekenen op weg naar het centrum, de *quintessence* ofwel het vijfde element? Daar komen weg en doel samen!

Drie vormen van kringgesprekken creëren speelruimte voor betekenisvolle dialogen en ontmoetingen. Ze vormen wegwijzers op de *queeste in het labirint* en laten je *de wereld anders zien en* zijn. Zinvolle ontmoetingen dragen ertoe bij, dat je wordt wie je bent...

ISBN 978-90-822774-1-8 – Duur: één tot twee dagdelen, voor 2 tot 8 spelers.

Pythiaspel: doe een worp!

Creatief orakelspel voor het verkennen van een vraag, wens of probleem aan de hand van mythische beelden en eigen wijsheid.

heeft als doel op creatieve wijze de *vraag achter een vraag* te verkennen. Letterlijk en figuurlijk doe je een worp, die een spoor met raadselachtige aanwijzingen oplevert.

Door met verbeelding het spoor te volgen ont-dek je een persoonlijk thema. Dat thema beschrijf je, als een poëtisch advies over je vraag, in een *haiku*.
Striemend levenswater, symbool uit het Pythiaspel

*Striemend levenswater, symbool uit het
Pythiaspel*

Zoals de *Pythia* vroeger in de tempel van Delphi haar advies in orakeltaal gaf, zo speel je nu zelf de *priesteres* met dit orakelspel met mythische beelden en een labyrintisch kompas.

Deelnemers spelen voor zichzelf en/of voor elkaar afwisselend de rol van de Pythia (priesteres en orakel) en de vragensteller.

ISBN: 978-90-822774-2-5 – Duur: een dagdeel, solo en in één of meerdere tweetallen te spelen.
Met meerdere spellen geschikt voor grote groepen.

Beeldendialoog: een kwestie als queeste!

Dialoogspel voor creatief onderzoek naar de kern van een kwestie.

faciliteert *gemeenschappelijk onderzoek* van *kwesties* die mensen individueel of gemeenschappelijk bezig houden.

De *Beeldendialoog* vindt plaats rondom een beschilderde dialoogtafel of met een dialoogtafelkleed *Wat is de kwestie? – Wat is de questie!* (ISBN: 978-94-92127-02-0)

Het materiaal biedt structuur en symboliek voor het voeren van een speelse dialoog vanuit de vraag hoe de kwestie deelnemers heeft geraakt.

Wanneer je je openstelt voor de beelden op de dialoogtafel, gaan deze voor je werken als *symbolische wegwijzers* op een reis naar *de kern van de kwestie*.

Een *taal van de ziel* ontstaat, wanneer je je laat aanspreken en je je op eigen wijze uitspreekt: vanuit gevoel en intuïtie, met de kracht van verbeelding.

ISBN: 978-90-822774-3-2 – Duur: één tot twee dagdelen, in een kleine groep tot maximaal 8 spelers.

Existentiespel: volg je weg!

Dialoogspel voor het onderzoeken van morele vragen aan de hand van ethische perspectieven.

stimuleert een *morele dialoog* over thema's uit leven en loopbaan, die spelers zelf inbrengen. Gemeenschappelijk onderzoek gaat in het spel samen met reflectie op je persoonlijke waarden. Kritisch belicht je de wijze waarop je normatieve overtuigingen zich hebben gevormd.

Aan de hand van vier dialoogvelden ontrafel je een kwestie als een morele vraag in het licht van:

- de filosofie van de levenskunst: *het goede leven*

de schorpioen, symbool uit het Exsistentiespel

- de moraal van gehoorzaamheid en het *ideaal van meesterschap* in het leven
- de moraal van *autonomie* en maakbaarheid van het leven
- de *existentiële trouw* aan zichzelf en het kunnen *spelen met perspectieven*

Door de vraag in de diepte te onderzoeken maak je spelenderwijs kennis met *ethische perspectieven* en spin je je thema uit tot een *morele rode draad* op je levensreis.

ISBN: 978-90-822774-4-9 – Duur: twee dagdelen, voor 4 tot 6 spelers.
schorpioen, symbool uit het Existentiespel

Workshopcyclus met dialoogvormen van Wat is de kwestie? - Wat is de questie!

Existentiespel: volg je weg!

Ethische perspectieven voor begeleiding

Vissen in onderstromen, symbool op de dialoogtafel Wat is de kwestie? - Wat is de questie!

Workshopcyclus

De cyclus Existentiespel: volg je weg! is ontwikkeld voor coaches, supervisors, docenten, managers, therapeuten en andere professionals die mensen beroepsmatig begeleiden. Deelname aan de workshopcyclus ondersteunt de *normatieve professionalisering* van deelnemers. Aan het programma kunnen zowel zelfstandig gevestigde professionals deelnemen als professionals in dienstverband.

Deelnemers aan de workshopcyclus maken kennis met de dialoog als gespreksvorm en grondhouding, met speelse reflectieoefeningen gericht op een creatieve toe-eigening van *ethische perspectieven* en van de *filosofie van de levenskunst*.

Insteek: een persoonlijk of professioneel thema

De workshopcyclus begint met een startbijeenkomst waarin deelnemers een uitleg krijgen over de mogelijkheden van het spel en waarin hun wensen en behoeften worden geïnventariseerd.

In afstemming met elkaar en met de spelbegeleider steken deelnemers in met een persoonlijke vraag en/of professioneel thema, welke als focus dienen voor het participeren aan de dialoogvormen.

lantaarn op de dialoogtafel Wat is de kwestie? - Wat is de questie!

Thematische opbouw

1. Filosofie van de levenskunst: *het goede leven*
2. Dialoog en spel over goed en kwaad. De *moraal van gehoorzaamheid* en het *ideaal van meesterschap* in het leven
3. Dialoog en spel over autonomie. De *moraal van zelfbepaling* en de *maakbaarheid van het leven*.

4. Dialoog en spel over authenticiteit. De *moraal van het eigen levensontwerp* en de *trouw aan zichzelf*.
5. Het volgen van een *eigen weg* en de *rode draad* door de levensreis

spelmateriaal voor een workshop

Focus: toe-eigening van ethische perspectieven in relatie tot een persoonlijk thema en een moreel levensmotief

Met behulp van creatieve oefeningen wordt de reeds aanwezige begeleidingskundige expertise van deelnemers versterkt en aangevuld op basis van principes uit de filosofie van de levenskunst en met een aantal ethische perspectieven.

Deze brengen deelnemers door middel van reflectieoefeningen en dialoogronden in verbinding met het ingebrachte persoonlijke thema.

De filosofische invalshoeken in de creatieve oefeningen en dialoogvormen in het spel ondersteunen de ontwikkeling van:

- verbinding persoonlijke en professionele groei
- empowerment en humanisering van organisaties
- normatieve professionalisering en visievorming

talking stick - symbolische hulp bij de dialoog

Tevens maken deelnemers kennis met de kracht van spel en dialoog als vormen van begeleiding eigen te maken. Tussen de workshops door zijn er voorbereidende oefeningen en opdrachten die in de leergroep kunnen worden geoefend en voorbereid.

De kracht van het Existentiespel komt tegemoet aan de huidige vraag naar normatieve professionalisering en een relationele ethiek. Het spel biedt een platform hoe met elkaar morele taal te vormen en ethische perspectieven toe te passen op persoonlijke vragen en professionele thema's.

Resultaat van de cyclus: een moreel kompas

Nabespreking van de cocreatieve verbeelding

Na afloop van de workshopcyclus hebben deelnemers de ethisch-filosofische perspectieven een persoonlijke betekenis

gegeven in de vorm van een [moreel kompas](#), dat met creatief materiaal is vormgegeven.

Programma's met spel en dialoog

Alchemie van samenwerking

Spel en dialoog en de quest for wisdom: hybride leervormen van spelend leren

*Geen snelle oplossingen... eerst het verhelderen van de vraag!
Hoe ervaren betrokkenen de samenwerking?*

Welke politieke spelletjes blokkeren het spel van samenwerking?

Verbeelding van de samenwerking

In veel organisaties en bedrijven gaat er achter de mooi geformuleerde missie en organisatiewaarden een onderwereld schuil van politieke machtspeletjes, vriendjespolitiek en tegenwerking op de werkvloer.

Deze werkelijkheid in de onderstromen van organiseren zorgt voor veel verlies van energie en werkplezier, effectiviteit en (grijs) ziekteverzuim.

Waardevol werk door spelend leren en *immersive learning*

Een krachtige leer- en werkomgeving inrichten door middel van hybride leervormen. Spelend leren en immersive learning: een combinatie van het digitale spel quest for wisdom, de speelse dialoogtafel Wat is de kwestie? - wat is de kwestie! met dialogische spelvormen Mens, ken je zelf. Deze hybride combinatie ondersteunt congruentie in het spel van organiseren: door afstemming en spelend leren. In het creatieve samenspel ontstaan beelden en patronen hoe mensen daadwerkelijk samen spelen, er komt energie vrij door het plezier van samenspel en er ontstaat directe kennis door het doen, know how, over disfunctionele en constructieve vormen van samenspel.

Welke beelden van samenspel creëren alchemie van samenwerking?

Alchemie van samenwerking is een programma waarin de wisselwerking tussen spelend leren en immersive learning optimaal wordt ingezet: digitaal en face-to-face samenspel, creatieve activiteiten en dialoog voor het ontwikkelen van professionele speelruimte en begeleidingskundig leiderschap.

Ontdek de waarde van tegenspraak en hoe deze te organiseren door middel van speling in de systeemwereld!

Creatieve dialogen bieden een speelruimte voor onderzoek, waarin betrokkenen met elkaar een richting vinden die tegelijkertijd de gewenste ontwikkeling in gang zetten.

Boardroom skills

Voor bestuurders en toezichthouders in de zorg en het onderwijs

Handen, hoofden, harten en ogen

Afstemming door kennis, kunde en kunst

speelfiguur op de weg van het oog

Boardroom skills zijn de verbindende *diplomatieke* en *ethische* competenties die een toezichthouder of bestuurder in staat stellen diens verantwoordelijkheden en bevoegdheden, rollen en taken op een doeltreffende en verantwoorde manier uit te voeren.

Competentie staat voor het vermogen

- te zien wat nodig is in een bepaalde context
- te kunnen doen wat nodig is in die context (handelingsrepertoire in huis hebben)
- de bereidheid en de durf te hebben om dat ook te doen in die context.
- Het vermogen om feedback te kunnen geven en ontvangen
- en van deze wisselwerking te kunnen leren

Per scholingsdag worden de competentieaspecten – kennis, vaardigheden en houdingsaspecten – steeds in samenhang aangesproken, geschoold en getraind.

De kunst van het toezicht houden

Toezicht houden in een complexe en dynamische context vraagt oog te hebben voor wederzijdse afhankelijkheden, meervoudigheid en meerstemmigheid. Dit vereist van bestuurders en toezichthouders bijzondere vaardigheden op het gebied van de maatschappelijke verantwoordelijkheid en het werken aan verbinding tussen betrokken partijen. Deze vaardigheden zijn vergelijkbaar met het meervoudige, meerstemmige en kunstige samenspel tussen componist en dirigent, uitvoerend orkest en publiek. Ze betreffen het vermogen afgestemd samenhang aan te brengen tussen het componeren en interpreteren, uitvoeren en beluisteren, *appreciëren* en (kritisch) waarderen van een muziekstuk.

speelfiguur op de weg van de hand

Het programma beoogt een afgestemd samenspel tussen

- verantwoordelijkheid, bevoegdheden en taken *componeren / schrijven van de partituur*
- functionele componenten *interpreteren van de partituur*
- competentie *uitvoering van de partituur*
- rollen en het schakelen daartussen *beluisteren van uitvoering met zicht op het lezen en interpreteren van de partituur*

- verhouding van individu en collectief Appreciëren van de uitvoering, met oog voor het samenspel componist, dirigent, orkest, publiek
- context (kritisch) waarderen van de uitvoering met gevoel voor de kwetsbaarheid van het samenspel

Het programma stelt zich ten doel de zes dimensies in afstemming te ontwikkelen. Oog, hoofd, hart én handelen staan hierbij centraal.

De leerdoelen

- **Afstemming op zichzelf:** zelfkennis en inzicht in de eigen deskundigheid en inzicht in eigen leerbehoeften
Toelichting: Bestuurder en toezichthouder kunnen meerstemmigheid creëren. Zij doen dat in verschillende perspectieven en beelden van besturen en toezicht houden, puttend uit de persoonlijke biografie, eigen beelden en varend op het innerlijk kompas. De levenskunstige zorg voor zichzelf en de ander klinken hier in harmonie.

speelfiguur op de weg van het hoofd

- **Afstemmen op de organisatie en de actualiteit.**
Toelichting: bestuurder en toezichthouder kunnen – afgestemd op de collectieve biografie van de organisatie – lerend omgaan met de dynamiek van het hier en nu:
 - het herkennen van de complexiteit in de organisatie
 - horizontaal en verticaal pendelen tussen dynamiek in de organisatie en die in de maatschappelijke omgeving.
- **Afstemmen op het geheel**
Toelichting: Bestuurder en toezichthouder kunnen meervoudig kijken en schakelen tussen kernelementen en taken in samenhang hanteren
- **Continuïteit en besturing:** het leren hanteren van de dynamiek van besturen en toezicht houden tussen stolling (reïficatie) en los zand (fragmentatie)
- **Oriëntatie en bedoeling:** ruimte creëren in het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van zorg en onderwijs vanuit een perspectief van humaniteit, duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid
 Verdediging en uitdragen van waarden: Hier speelt de missie op een existentieel niveau: overtuiging, zingeving, maatschappelijke posities

speelfiguur op de weg van het hart

Uitgangspunten

We gaan uit van een tijd waarin er geen overkoepelde ideologieën meer bestaan en waarheden steeds opnieuw in hun context gevonden moeten worden. Dit is een **sociaal en relationeel proces van betekenisgeving** in het spanningsveld tussen enerzijds de systeemlogica en leefwereldlogica anderzijds.

Wij kiezen ervoor om te werken in **tussenruimten**. Zo richten wij de aandacht specifiek op de relaties en de resonantie tussen mensen onderling en tussen mensen en omgeving. Het gaat hier om non-lineaire dynamiek

waarbij alles met alles verband houdt. Deze dynamiek brengt met zich mee dat instrumentele, technisch rationele benaderingen ontoereikend zijn. Het serieus nemen van normatieve aspecten en maatschappelijke verantwoordelijkheid zijn daarbij onvermijdelijk. Toezicht en bestuur in de vorm van controle en handhaving schieten dan ook te kort.

Wij staan op het standpunt dat deze moeten worden aangevuld met *relationele en communicatieve strategieën* waarbij vertrouwen en interactie het centrale thema is. Het principe van wederkerigheid vormt hier de basis.

Een programma voor levenskunst in organiseren – in samenwerking met [Kern en kringleden](#)

het werpen van de dobbelsteen...

Leiderschapsprogramma

Leiderschap kan in de beleving worden gebracht vanuit de rol als dirigent van een orkest of vanuit de rol als solist die een eigen melodie en verhaal neerzet op de akkoorden van een achtergrond koor. Of door het spelen van een eigen ritme terwijl er drie verschillende ritmes door elkaar heen worden gespeeld en je luistert naar het totaal.

in samenwerking met Maurice Willems, Stemwerk

- *Goed leiderschap betonen betekent dat je ervan bewust bent dat je bij de mensen hoort.* Je hoort erbij. Je neemt je eigen unieke plek in te midden van de anderen en je hebt daarbij nog een extra kracht om de mensen mee te nemen langs een pad waar jij in gelooft.
- *De leider is sterk in het samen brengen van de mensen en zijn team en houdt ervan om als een dirigent het orkest tot een geheel van klanken te brengen.* De leider erkent alle andere rollen /instrumenten die gespeeld dienen te worden. En geeft zorg aan de solisten die kwetsbaar en uniek in dit orkest een plek innemen.
- *De leider weet waar de focus op te leggen en hoe een creatieve spanning op te bouwen* tussen wat er is en wat kan komen - in een proces tussen harmonie en disharmonie, in een strijd van verschillende ritmes. Creatieve spanning is niet hetzelfde als stress ook al kan dat als hetzelfde worden ervaren. Er kan een drang zijn om zelf de hoofdmelodie te spelen.
- *Wie krijgt de eer?* Ethisch leiderschap toont zich in de kunst te komen tot een saamhorig orkest, zodat iedere stem gehoord wordt en ieder instrument bijdraagt aan de kwaliteit van het geheel.

- *Meerstemmigheid in organiseren als creatieve oefening*

Teamontwikkeling: alchemie van samenwerking

creatieve werkvorm tijdens een programma

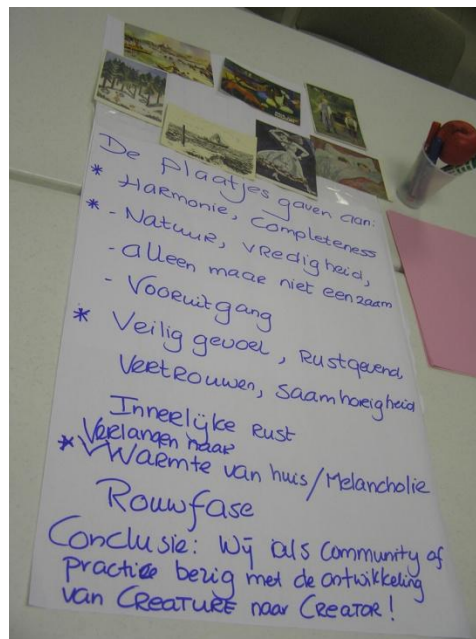
Samenwerken als spel

Een programma dat managers en professionals de kunst het organiseren laat ervaren als een vorm van samen spelen.

Door anders te doen dan men te doen gewoon is, wordt men de eigen wijze van samenwerking en/of tegenwerking in het zingen of samenspel gewaar. Wat anders als ruis op de achtergrond blijft wordt nu creatieve speling.

Een goed samenspel verbindt resultaten met waarden in cultuur van spelend leren.

Organiseren als spel - speling in het organiseren

De kunst van vertragen en onderzoekend bevragen

Heidi Muijen en Johann Gomes

Dialogoog en spel rondom de speeltafel

Hoe de balans tussen technische en menselijke aspecten in organiseren te herstellen?

Hoe de overmacht van regelsystemen te ont-regelen?

Hoe niet alleen in theorie maar daadwerkelijk regelruimte te geven aan professionals en teams?

Begrenzing van regelsystemen in organisaties

de filosofische bril, symbool op de dialoogtafel

In theorie zijn de kennisintensieve en professionele organisaties voor zorg en onderwijs goed geregeld. In de praktijk ontbreekt het aan een focus op *het goede*. De oorspronkelijke doelen die de organisatie nastreeft met oog voor de klant en de maatschappelijke verantwoordelijkheid lijken met de technische perfectionering van regelsystemen uit het zicht te geraken.

De filosoof Taylor wijst in verband met normatieve aspecten achter de *technische en rationele wijze* van organiseren op conflictpunten in de huidige samenleving. Hij spreekt van de *malaise van de moderniteit*.

Organisaties lijden door ver doorgevoerde processen van rationalisering, individualisering en standaardisering. Men raakt blind voor *het goede, schone* en *zinnvolle* in het werk, voor

de concrete werkelijkheid en de levende mens achter de cijfers, door voorrang te geven aan systemen van beheersing. Gevolg is een vorm van organiseren die gericht is op een eenzijdige maatvoering van efficiëntie en schaalvergroting.

Professionals werken effectiever wanneer zij het werk met hart en ziel kunnen doen, vanuit de passie waarvoor zij ooit voor het vak hebben gekozen! Door speelruimte aan de professional terug te geven wordt de organisatie ondersteund in een proces van omkering die verliesposten helpt tegen te gaan. De interne gerichtheid op regelsystemen wordt omgebogen naar buiten toe: door een bottom up proces van empowerment hand in hand te laten gaan met beleidsafspraken en de

De spel- en dialoogvormen creëren **speelruimte voor professionals** in de vorm van samenspel, bijvoorbeeld door samen te werken aan een collectieve verbeelding van een gedeelde waarde. De masterclass bevordert empowerment en een ervaring van de gelaagdheid van waarden in het werk: maatschappelijke, organisatorische, team en professionele waarden grijpen op elkaar in. Soms versterken ze elkaar, soms conflicteren ze met elkaar. Door de ervaring van samenspel kunnen gebruikelijke reflexen en routines worden doorbroken, en kan een kwestie vanuit meerdere perspectieven worden benaderd.

de quintessence van gedeeld geluk ...

Veranderen en verankeren

De kunst van vernieuwen met wijsheid

*Is innovatie altijd het goede antwoord?
Welke wijsheid ligt er in de weigering tot innoveren?*

Hoe de wijsheid van het verleden mee te nemen in zinvolle veranderingen?

In de huidige tijd bevinden organisaties zich in een constante staat van verandering en reorganisatie. Tegelijkertijd wordt er steeds minder aandacht geschonken aan menselijke aspecten van veranderen. Verlies van werk, afscheid nemen van collega's, de vluchtigheid van flexwerkers, de opeenvolging van interim manager, ... het zijn zaken die diep ingrijpen in levens van mensen en de kwaliteit van werk beïnvloeden.

richting en doel van veranderen

Het bewust aandacht schenken aan dergelijke momenten van transitie creëert betrokkenheid met elkaar als een sociale gemeenschap.

De waarde van rituelen voor overgangsmomenten

Met rituelen geven mensen vorm, brengen ordening aan en scheppen ruimte. Traditionele gemeenschappen bieden voorgeschreven en uit overlevering overgedragen ceremonies, die vaak als vanzelfsprekende gewoontes ervaren worden: 'Zo hoort het en zo gaat het'. In de

huidige tijd worden rituelen individueel gekozen en bepaald. Ze komen uit persoonlijke overwegingen voort.

De moderne manier van rouwen en trouwen is daar een interessant voorbeeld van. Rituelen hebben vaak het kleurrijke uiterlijk van een feest, een festijn. *Geuren, kleuren, schitterende attributen, ritmische bewegingen, voedsel, drank, gezang en andere stimulerende middelen begeleiden een overzichtelijke volgorde der dingen.* Een ritueel heeft binnen de dagelijkse werkelijkheid een afgebakende plaats en tijd. De deelnemers stappen in een geconcentreerde dimensie waar de normale wetten van nut, logica, oorzaak en gevolg niet aan de orde zijn.

Rituelen voor het spel van organiseren

Wanneer er gepaste aandacht wordt geschonken aan de betekenis van de veranderingen voor betrokkenen, kan een hoofdstuk worden afgesloten en ontstaat er ruimte voor nieuwe manieren van werken in de toekomst. *Rituelen zijn geschikt om momenten van transitie te markeren en medewerkers eigenaar te laten zijn van veranderingsprocessen.*

de filosofische ladder, symbool op de dialoogtafel

Het spel van organiseren vraagt het organiseren van inspirerende beelden! Maar ook het mobiliseren van een gezond tegenspel. Spel en dialoog kunnen beide bewegingen: samen laten gaan.

De Alchemie van samenwerking is een programma dat speling schept in parallelprocessen tussen de diverse lagen in de organisatie. Het doel is het creëren van verbinding tussen onder- en bovenstromen in het organiseren. In het samenspel leren spelers de kunst van het samenspel van verschillende rollen. Door zowel te participeren als kritisch toeschouwer te zijn. Het uitgangspunt is het besef dat 'het nooit af is', en dat spelers zich willen committeren aan het organisatiespel, aan afstemming en samenspel.

Demasqué; Maskeradespel: de vreemde ander!

Programma met spel en dialoog naar de sociale maskers, waarmee mensen interacteren

Doel

Het doel van de workshop is aan de hand van het Maskeradespel het samenspel tussen mensen als een *maskerade* te zien en *de vreemde ander* (in jezelf) te *ontmaskeren*.

Werkwijze

Startpunt is iets dat jou heeft geraakt: een confrontatie met een narrig of eigenwijs persoon, een onverwachte wending in een gesprek of proces, een vervreemdende gebeurtenis. Dit kan het begin zijn van een wezenlijke ontmoeting die je eigen zienswijze en zijn beroerd. Wat volgt is een zich dialogisch en speels ontvouwend proces: het enceneren van een vreemde ontmoeting op 'de plek der moeite'. Daar waar we de vreemde ander in onszelf tegelijkertijd met het vreemde van anderen ontmoeten. Het

daadwerkelijk maken van een masker leidt tot een hilarische, verrassende, ontroerende,...maar altijd ont-dekkende reflectie. Om zover te komen is deze workshop doorgelicht met momenten van *mindemptiness* door een vreemde ander...

Resultaat

Het spelen met maskers leert u een goed midden te vinden tussen een functionele identificatie met rollen en een totale onthechting van elke sociale rol. Toepasbaar in werk contexten ter versterking van relationele kwaliteiten en ontwikkelingsprocessen.

Duur: 1 dag

Aantal spelers: 8 tot 16

Locatie mogelijkheid: binnen (ruime zaal) en buiten

Begeleiders: Heidi Muijen en Miny Verberne van Inzicht-uitzicht

Wilt u het spel spelen in uw organisatie? Neem vrijblijvend contact op: heidi@thymia.nl.

Maskeradespel: de vreemde ander! is onderdeel van Mens, ken je zelf, een serie dialogische spelvormen, bedacht en ontwikkeld door filosoof en begeleidingskundige dr. Heidi Muijen. Maskerade is tot stand gekomen door onze samenwerking voor het 11 jarig jubileum van het International Association Facilitators (I.A.F.) met als titel: Koningswijsheid en Narrenstreken.

Het spel is ook in bordvorm verkrijgbaar voor 3 tot 8 spelers.

workshop maskeradespel

Interview met de workshopgevers tijdens het I.A.F. symposium Koningswijsheid en Narrenstreken

Wat is de essentie van je workshop, masterclass, plan?

Miny start met *Mindemptines*. Je leert op een luchtige manier relaxeren: het verteren van opgehoopte gedachten/ideeën/ gevoelens om present te zijn bij de workshop. Je gaat verstoppende gedachten/ ideeën/ gevoelens herkennen en merken wat die met je doen. Trouwens, is alles wat je denkt en voelt wel van jou? Je wordt begeleid in het doorstromen en uitdrukken van de hersenspinsels en ervaart welke ruimte het creëert voor verse voeding. De geestelijke ontlasting wordt in de daarvoor bestemde toiletten gedeponiseerd voor onderzoek en hergebruik...

Onderzoek en verse voeding wordt door Heidi geserveerd. Zij introduceert het Helden spel waarmee een narrige of eigenwijze ontmoeting wordt nagespeeld: wat voor maskers heb je/gebruik je?

Startpunt is iets dat jou heeft geraakt: een confrontatie met een narrig of eigenwijs persoon, een onverwachte wending in een gesprek of proces, een vervreemdende gebeurtenis... Dit kan het begin zijn van een wezenlijke ontmoeting die je eigen ziens- en zijnswijze beroerd. Wat volgt is een dialogisch en speels ontvouwend proces van het ensceneren van een vreemde ontmoeting op 'de plek der moeite': daar waar we de vreemde ander in onszelf tegelijkertijd met het vreemde van anderen ontmoeten.

Tot slot ga je de betekenis van je ontmoeting creatief vormgeven door het maken van een masker. Een deel van het materiaal bestaat uit... Juist!

Wat is de link met het thema 'Faciliteren - Koningswijsheid en Narrenstreken'?

Miny: Het buitenkaders faciliteren door Gré, een personage, een voormalig toiletjuffrouw die nu aan geestelijke ontlasting doet. Een nar gezien haar status, maar met de wijsheid van alle verhalen die haar ooit op het toilet zijn verteld door allerlei mensen.

Heidi: De 'methode' van speels filosofisch en creatief onderzoek, buitenskaders - kracht van verbeelding en dialoog, het uitgangspunt van niet-weten en de vreemde ander in zichzelf.

Narrigheid van anderen, narrigheid in communicatie en in begeleidingsprocessen speels aangrijpen voor het aanboren van innerlijke wijsheid en het faciliteren co-creatieve processen.

Dit kun je zien als een carnavaleske kunst van het omkeren van de 'normale' sociale orde.

De nar als 'stoorzender' van efficiëntie en resultaatgerichtheid in communicatie en samenwerking, de wijsheid van de weigering, de nar als innerlijke raadgever.

Wat is je ervaring met deze workshop/masterclass/leerlijn? Of... wat is het doel van je plan?

Miny: (H)erkennen van gevoelens en emoties rondom gedachten/ideeën en hier op een luchtige manier bij stilstaan, levert in eerste instantie een glimlach en later beweging op.

Heidi: Een niet geheel te plannen, zich dialogisch en speels ontvouwend proces van het ensceneren van een vreemde ontmoeting als 'plek der moeite': daar waar we de vreemde ander in onszelf tegelijkertijd met het vreemde van anderen ontmoeten vanuit de kracht van spel en creativiteit, vertrouwen en nabijheid.

Wat maakt jouw aanpak waardevol?

Miny: Het personage. Zij staat onder aan de ladder, praat plat Rotterdams, maar is wel beleefd. Houdt van gezelligheid, neemt wat lekkers mee. Ze is daardoor geen bedreiging voor wie dan ook binnen een organisatie. Kan daardoor naar zowel medewerkers als managers op een directe manier benoemen wat ze waarneemt. Het ziet er lichtig uit, maar ondertussen gebeurt er wel wat bij mensen.

Heidi: Waardering van het 'vreemde en andere', dat wat onder invloed van normaliserende kaders buiten gesloten wordt. Of het nu gaat om organisatorische kaders (de systeemwereld), conventionele (hoe heurt het eigenlijk?), culturele (dominante spraakmakende, geschiedenis schrijvende cultuur en subculturen) en maatschappelijke kaders (de nieuwe armen, 'entartete' kunstenaars en andere randfiguren, autisten, hooggevoelige en andere 'waaninnige', onmaatschappelijke en ontaarde types): waar mensen in groepen bijeenkomen, communiceren en interacteren, daar vinden groepsprocessen van vervreemding, in- en uitsluiting, marginalisering en soms demonisering plaats.

Het vraagt levenskunst deze processen constructief te maken: positief aan te wenden en om te buigen tot een kwetsbaar en intiem proces van het ont-dekken van de werking van groepscode en groepsprocessen, en de kunst van het laten zijn van 'het andere' (dat wat buiten de normaliserende en disciplinerende kaders valt).

Mijn dialogische, filosofische en creatieve benadering faciliteert dialoog en schept de voorwaarden voor processen van ont-dekken, ont-moeten en ont-wikkelen.

Het maken van een masker als creatieve werkvorm

Wat nemen de deelnemers ervan mee?

Miny: Legitimatie van en aandacht voor gevoelens, gedachten, ideeën.

- Bewustwording van dit alles en wat dat met je doet.
- Hoe het doorspoelen en uitdrukken daarvan kan opluchten, en daarmee ruimte en
- beweging creëert.

Heidi: Een persoonlijke ervaring van de waarde van vreemde en eigen 'narrigheid' door middel van vertraging, stilstaan bij wat je raakt in ontmoetingen en gesprekken.

Een (co-)creatieve ervaring van het speels uitvergroten van 'het vreemde' en 'abnormale' als aangrijpingspunt voor het ont-dekken van het waardevolle van de ander/ het andere, van de dialogische kunst van een open ontmoeting.

Kennismaking met de filosofische, begeleidingskundige en creatieve benadering van Mens, ken je Zelf! en Wat is de Questie?

De programma's worden verzorgd in samenwerking met kern en kringleden

Rond de dialoogtafel: een kwestie als queeste!

Een avontuurlijke ontdekkingsreis

De organisatie als een meerstemmige dialoog

Wat kunnen [kunst dialogische praktijken](#) en [levenskunst door spel](#) in organisatieprocessen toevoegen aan verbale communicatie en doelgericht handelen?

tot bloei brengen van de vrucht, symbool op de dialoogtafel

Een workshop in één of meerdere dagdelen rondom de speelse dialoogtafel.

Deelnemers brengen een individuele en/of gemeenschappelijke kwestie in. Het dialoogeren richt zich op [de kwestie](#) achter de kwestie speelt. Bijvoorbeeld als team kan men de kwestie gebrek aan vertrouwen in elkaar, of de communicatie met het management inbrengen.

Door de vier dialoogronden herformuleren betrokkenen de kwestie als [questie](#): door de vraag te verbinden met ieders ontdekkingsreis in het labrynt van het leven. Een vraag, waarin zij zich gehoord en gezien voelen. In de woorden en beelden oogsten deelnemers uit de speelse dialoog. Het resultaat kan bijvoorbeeld zijn de wens meer tijd en aandacht aan elkaar te schenken, een verlangen naar het verbeteren van de samenwerking of om tijd te nemen voor rituelen en overgangsmomenten bij een organisatieverandering.

Ontwikkeling van binnenuit

Door niet te snel een oplossing te willen, geeft men ruimte aan *tweede en derde orde* leerprocessen, dat wil zeggen processen die het bestaansniveau van identiteit en waarden aanspreken, zowel van personen individueel als collectief.

Het ontbreekt organisaties en mensen veelal letterlijk aan tijd, maar ook aan taal en tekens - symbolen, rituelen en beelden - om met elkaar een kwestie in de diepte en *vanuit waarden* te onderzoeken. Poëtische en filosofische taal opent een ruimte in en tussen mensen: ont-wikkeling van binnenuit door meer lagen als *betekenisvol* te verkennen.

Creatieve dialogen

Vrijuit spreken, onderzoek door dialoog, creatief samenspel

Mijn spelen is leren, mijn leren is spelen....

questiespel: de queeste in het labirint

Ingrediënten voor een creatieve dialoog: een open houding, speelruimte en het stimuleren van meerdere stemmen in de dialoog, ook met behulp van andere media en vormen van kunstzinnige expressie. Door op de juiste wijze deze ingrediënten te doseren ontstaat er een krachtige leeromgeving: het spelend leren en de dialoog via een creatieve stem zorgt voor verbinding met persoonlijke thema's. De oogst uit een dialoog is een wegwijzer voor levens(her)oriëntatie op de wegen in het labirint.

Deze vorm van diep (existentieel) leren door middel van creatieve dialogen is door Thymia en [samenwerkende partners](#) ontwikkeld op basis van het verzorgen van onderwijs in [bachelor en masterprogramma's](#) - onder meer de *Creatieve Therapie Opleiding* en de masteropleiding *Begeleidingskunde* / master of *Human and Organisational Behaviour* - het vormgeven aan projecten in publieke organisaties en het begeleiden van mensen bij levens- en loopbaanvragen.

We werken vanuit het uitgangspunt dat de verbeelding ons niet in een fantasiewereld maar juist dichterbij de werkelijkheid brengt. Een conceptuele benadering verrijken we met symboliek, droombeelden, foto's, rituelen, visualisaties, kunstbeelden, collages, associaties, woordspelingen en toevallige ingevingen ...

Een creatieve dialoog aan de hand van wijsheidskaarten

Workshops met een thema

April is de Maand van de Filosofie

elk jaar in het teken van een filosofisch thema

Lunch pensant

De workshop over het jaarthema van de Maand van de Filosofie wordt gegeven in de bibliotheek van Weesp of in Ede in de vorm van een lunch pensant. In de workshop worden spel- en dialoogvormen gecombineerd.

In een lunch pensant wordt het thema speels ingeleid door middel van de symbolische voorwerpen op de dialoogtafel. Spelers kiezen een voorwerp waarmee zij een eigen vraag bij het thema formuleren. Vervolgens wordt er gedialoogd afwisselend rondom de eettafel en de speelse dialoogtafel *Wat is de kwestie? - Wat is de questie!*

Op deze beschilderde tafel staan symboliek en bronnen van wijsheid uit Oost en West, Noord en Zuid. Met behulp van spelattributen, kaarten en een talking stick wordt de dialoog gevoerd.

weegschaal - symbool op de dialoogtafel

Deelnemers worden uitgenodigd op basis van dialoog en kunstzinnige activiteiten een levenskunstig perspectief op de kwestie die aan de orde is, te ontwikkelen.

Als deelnemer rondom de speelse dialoogtafel verkent u het thema als een reis van buiten naar binnen...naar de kern van de kwestie. Het perspectief van levenskunst dient als leidraad de betekenis van levensthema's zowel filosofisch te onderzoeken, als te verbinden met persoonlijke levensmotieven en morele vragen.

Kaarten met filosofisch gereedschap worden in de tweede dialoogronde toegespeeld en in de derde dialoogronde mythische wezens, zoals de slang en de Phoenix, en thema's zoals het raadsel van de Sfinx. Ten slotte stellen deelnemers met creatief materiaal een meervoudig perspectief op de kwestie samen.

Januari is de Maand van de Spiritualiteit

Elk jaar staat in het teken van een spiritueel thema

Lunch pensant met een dialogische spelworkshop

De workshop over het jaarthema van de Maand van de Spiritualiteit wordt gegeven in de bibliotheek van Weesp of in Ede in de

De maand
van de
Spiritualiteit

10 januari t/m 9 februari 2014

vorm van een lunch pensant. In de workshop worden spel- en dialoogvormen gecombineerd.

Quintessence - het wonderlijke samenspel van de vier elementen

Volgens de oude filosofen heeft spiritualiteit te maken met het ruimte geven aan elementaire krachten, lucht en vuur vooral: bijvoorbeeld aandacht voor onze ademhaling, de basis van het leven op aarde. Spirit staat voor *geestelijk* in de zin van het kunnen *inspireren* en het hebben van een opgeruimd gemoed. De Engelsen spreken van *uplifting your spirit*. Een gemoedstoestand waarin we *old business* opruimen en plaats maken voor innerlijk vuur. Dat zouden we ook enthousiasme kunnen noemen. Een uit het oude Grieks stammend woord dat letterlijk *in god zijn* of *het goddelijke binnenlaten* betekent.

Het Filosofisch Café: zinvolle gesprekken en ontmoetingen

Seizoen 2015-2016 elke vrijdagmiddag in De Bibliotheek te Weesp: filosoferen over een thema

Pijn en verlies, geluk en tegenslag in het leven geven aanleiding tot levensvragen en filosoferen. Iedereen die zich wel eens afvraagt wat de zin van iets is, stelt een filosofische vraag. Vaak wordt er direct advies gegeven of een antwoord. Dat is jammer, want daarmee stopt het filosoferen. In het Filosofisch Café beginnen we met een korte introductie op het thema gevolgd door een vraag, die uitnodigt tot verwondering en filosofisch onderzoek.

In het afgelopen seizoen werd het filosofisch café in De Bibliotheek in Weesp gehouden. Dit programma verzorgt Heidi Muijen desgewenst graag ook op een andere locatie. De filosofische gesprekken gingen over:

- Het goede leven - 3 april 2015
- Arbeid: vervreemding of zelfrealisatie: 1 mei 2015
- Zinvolle ontmoetingen - 5 juni 2015
- Vrije ruimte - 3 juli 2015
- Wie zijn onze helden? - 4 september 2015
- Levensverhalen - 6 november 2015
- Rituelen - 4 december 2015
- Wijsheid sprokkelen - 5 februari 2016
- Roerige tijden - 4 maart 2016
- Humor: een escape of dieper doordringen in de werkelijkheid? - 1 april 2016
- Religie: bindmiddel of splijtzwam - 6 mei 2016
- Innerlijk kompas: volg je je hart of je hoofd? - 3 juni 2016

De laatste bijeenkomst over ‘het innerlijk kompas’

Tijdens de laatste bijeenkomst van dit seizoen gaf Heidi Muijen een korte introductie op het thema. De metafoor van het ‘innerlijk kompas’ stamt van de oude Griekse filosofen

van de klassieke levenskunst. Zo gebruikte Epictetus het beeld van ‘de innerlijke stuurman’ om aan te geven, dat het bij het nemen van beslissingen goed is om je innerlijke stem te beluisteren. Deze stem was volgens de klassieke levenskunst vooral een redelijke stem. Hun levensmotto ‘volg je natuur’ betekent eigenlijk ‘volg je rede’! Meer dan duizend jaar later lang blijft het hoofd volgens de meeste filosofen de betrouwbaarste gids. De Franse filosoof Pascal (1623- 1662) verplaatst het ijkpunt van het hoofd naar het hart. Een beroemde uitspraak van hem luidt: “Het hart heeft zijn redenen die de rede niet kent”.

Na de filosofische inleiding geven de deelnemers rond de dialoogtafel een eigen ervaring of een kwestie waarover zij een beslissing hebben te nemen ‘met het hoofd of met het hart’. Zo worden de argumenten en visies van de oude filosofen weer levend: in hoeverre bieden hun ijkpunten houvast bij actuele kwesties van deelnemers? Beide visies blijken nog steeds aan te spreken!

Een van de deelnemers - de meest trouwe gast van het Filosofisch Café, Henry Muldrow van stichting Culturele Droomwevers te Amsterdam - verwoordde zijn inzicht in de vorm van een gedicht:

Heart and Head

*Instead of a diet
of water and bread,
feel with your heart.
Think with your head.*

*After all
the words have been said
and the wise
books have been read.*

*After our hungers
have all been fed
and our hearts
have been led*

*by the wisdom
of the head,
instead of fighting
the two are wed.*

Wat een mooie afronding van het filosofische seizoen!

Bijzonder aan dit Filosofisch Café is het gebruik van de beeldendialoogtafel [Wat is de kwestie?](#) [Wat is de kwestie!](#) en een filosofisch spel [Mens, ken je zelf](#) waarbij de symboliek en spelattributen het thema visueel maakt en in de beleving brengt.

Krachtsymbolen en kleurendobbelsteen

Bijvoorbeeld met behulp van kaartjes en speelfiches waarop symbolen zichtbaar zijn:

- van oog tot oog - de spiegel van de ziel
- vanuit het hart met de kracht van kwetsbaarheid
- met innerlijke bewogenheid zoals de spiraal door steeds af te stemmen, naar buiten en naar binnen toe
- door de hand te openen, als gebaar voor ontmoeting

De voorwerpen op de buitenste kring van de dialoogtafel helpen de filosofische thema's bespreekbaar te maken. Door de inspiratie en symboliek op de dialoogtafel en de kaarten uit het spel komen mensen op een andere manier met elkaar in gesprek dan 'normaal'.

Begeleiding van levens- en loopbaanvragen

Aan de hand van spel en dialoog

Filosofische levenskunst voor mens en organisatie

Levenskunst in organiseren

Hoe het leven goed te leven? Daar zijn geen pasklare antwoorden voor, nu religieuze en wereldlijke autoriteiten zich terugtrekken en traditionele leefwijzen verdwijnen. Hoe richtinggevende ideeën te vinden in een tijd die drukker, voller en sneller wordt? Een tijd die ons dwingt steeds meer te presteren in leven en loopbaan.

De dialogische spelvormen van *Mens, ken je zelf* zorgen voor onthaasting en verstillings. Levenskunst en samenspel schept ruimte voor ontmoeting. Zo kunnen wij als *homo ludens* eigentijdse antwoorden vinden.

De titel *Mens, ken je zelf* verwijst naar de wijsheidsspreuk *gnothi seauton* ofwel *ken u zelve* op de Apollotempel in Delphi in Griekenland, waarmee de westerse wijsheidstraditie omstreeks 600 jaar vC begon...

Mens, ken je zelf bestaat uit een zevental dialogische spelvormen, waarin de wijsheid uit deze traditie thematisch is verwerkt.

de filosofische ladder

De dialogische spelvormen vormen een opklimmende trap voor mensen die levenskunst in praktijk willen brengen met een knipoog naar Baruch de Spinoza - de filosoof van de vrijmoedigheid - en diens filosofische trap voor de verbetering van het verstand:

1. van horen zeggen
2. via de verbeelding, de zintuigen en het gezonde verstand

3. naar intuïtieve liefdevolle wijsheid...

De hoogste traptrede biedt inzicht in de ordening der dingen:

4. van binnen uit - het perspectief van de eeuwigheid

De dialogische spelvormen *Mens, ken je Zelf* vormen een speelse weg naar het ideaal uit de filosofie van de levenskunst: *Amor Fati* als een vorm van *Meesterschap in het leven*.

Koersbepaling door levenskunst

Dialogoog met beelden

In plaats van reactief in de overleefstand te blijven, kiest je ervoor aandacht te schenken aan wat zich van binnen roert.

Levenskunst onderzoekt deze tekens en geeft ze betekenis in het licht van diepe drijfveren en motiverende waarden.

Deze weg van heroriëntatie in leven en loopbaan helpt je de koers af te stemmen op het innerlijk kompas.

Van drijfveer naar veerkracht

In een turbulente en globaliserende arbeidsmarkt staan persoonlijke belangen en levensgeluk van werknemers onder druk.

Het is ook in het belang van bedrijven en organisaties werknemers te begeleiden in het bewaren van de balans tussen werk en privé, tussen inspanning en ontspanning, tussen externe gerichtheid op marktwensen en eisen uit de omgeving en interne sturing vanuit waarden en innerlijke drijfveren.

Verzet je niet. Ga mee met de stroom van het leven en je zult jezelf terugvinden, één met de mysterieuze eenheid van het Universum -

Zhuang Zi, Chinees daoïstisch filosoof (370 - 290 vC)

Leren begeleiden met spel en dialoog

Vier masterclasses: winter, lente, zomer en herfst

kennismaking met filosofische levenskunst, dialoog en spel als vorm van begeleiding

filosofisch anker

Thymia organiseert bijeenkomsten in een kleine groep en op locatie voor mensen die de waarde van filosofische levenskunst, spel en dialoog willen toevoegen aan de eigen expertise en in de eigen beroepspraktijk.

Het programma staat open voor zowel zelfstandig gevestigde professionals, als professionals in dienstverband: coaches, supervisors, docenten, managers en andere professionals die mensen beroepsmatig begeleiden.

De opbouw van de masterclasses zijn afgestemd op wensen en behoeften van de deelnemers.

De masterclasses vinden plaats op locatie in verschillende regio's in het land.

Ter ondersteuning van het leerproces is het nodig ervaring op te doen in eigen kring aan de hand van een spel- of dialoogvorm naar voorkeur.

Leren begeleiden van spel en dialoog

de vrije vlinder

Doel is de ontwikkeling van een eigen vorm van speelse begeleidingskunst in de praktijk van het beroepsmatige handelen.

Het motto van de masterclasses is *spelend leren*.

In toenemende mate gaan deelnemers de rol van spel- en dialoogbegeleider zelf vervullen. Afwisselend zijn er spel- en dialoogronden, theorieronden over de mythologische, symbolische en filosofische achtergronden van het spel, en praktijkronden, waarbij de ervaring en de actieve inbreng van deelnemers bij het samenspel het belangrijkste leermateriaal vormt.

Voorwaarde voor deelname is de aanschaf en het oefenen met een spel- of dialoogvorm naar keuze: zie Mens, ken je zelf en Wat is de kwestie? – Wat is de kwestie! De visie van waaruit wordt gewerkt is de filosofische traditie van levenskunst: u krijgt handvatten hoe de overgeleverde wijsheid in symboliek en verhalende kennis toe te passen in uw eigen praktijk. Samenspel en samenspraak vormen het hart van *de spel- en dialoogvormen*.

De kracht van de spel- en dialoogvormen

Spel en dialoog werken met een *ruimte van ontmoeting* door middel van dialogische spelregels: bereid zijn tot creatief samenspel en constructieve dialoog, open bevragen en antwoorden, en daarop aanspreekbaar zijn.

Een coöperatieve veeleer dan strategische of concurrerende speelwijze vormt het hart van een speelse begeleidingskunst. De speelborden – van Mens, ken je zelf! met het landschap van levensgeluk en de beeldendialoogtafel – visualiseren denkbeelden en symboliek uit de filosofische levenskunst over levensfasen en existentiële thema's op de levensweg. U leert de kunst van het stellen van uitnodigende vragen, het geven van reflectie- en verbeeldingsoefeningen en het leiden van dialoogronden als spelbegeleider. U krijgt een training als dialoogbegeleider, als open vorm van onderzoek en uitwisseling van vanuit ieders authentieke ervaring.

De spelbegeleider

Creatieve dialoog rond de speeltafel

De kunst van de spel- en dialoogbegeleiding is complex: deze bestaat uit het samenvlechten van dialogische en creatieve processen rondom levensthema's.

Het leren begeleiden aan de hand van spel en dialoog vraagt zowel kwaliteiten als begeleider en affiniteit met de kracht van symbolische kennis (in mythen, sprookjes en andere verhalen en poëzie), als inzicht in de symboliek van het spelmateriaal, gericht op het aankaarten van

levensthema's vanuit de filosofie van de levenskunst met ondersteunende dialogische en narratieve middelen. De spel- en dialoogbegeleider leert persoonlijke en groepsontwikkeling te stimuleren, en faciliteert een waardevolle oogst uit het samenspel in de vorm van een symbool en levensmotto, een levensverhaal, een heldendicht, elfje en haiku of liefdeskwatrijn.

De rol van spelbegeleider is gelaagd, door de wisselwerking van filosofische invalshoeken, groepsbegeleiding, creatieve werkvormen en dialogisch onderzoek. Het is de kunst van de begeleider deze lagen op speelse en kunstzinnige wijze in het samenspel samen te vlechten, naar behoefte van individuele spelers met het oog op ieders ontwikkeling en, of de ontwikkeling als team. Begeleidingskunst door middel van spel en dialoog vraagt een gedoseerd en gefaseerd proces met deze complexe materie vertrouwd te raken. Eerst vanuit de rol van (mede-)speler en in toenemende mate als spel- en dialoogbegeleider tot het ontwikkelen van een eigen ludische begeleidingsstijl.

Rode draden door de masterclasses

- kennismaking met filosofische levenskunst en symbolische wijsheid als bronnen voor een eigen stijl van begeleiding
- vaardig worden in het begeleiden van dialoog en spel: aan de hand van Mens ken je zelf! en Wat is de kwestie? - Wat is de kwestie!

- inzicht in de ladder van levenskunst en symbolische wijsheid: kennismaking met narratieve manieren hoe deze kan worden aangekaart
- inbreng van ervaringsmateriaal van deelnemers door het beoefenen van een spel- of dialoogvorm in de eigen werkpraktijk en, of met een leergroep
- de ontwikkeling van het begeleiden aan de hand van één of meerdere spel- en dialoogvormen tot een persoonlijke begeleidingskunst in de beroepspraktijk

Werkwijze: spelend leren

Het programma begint met verkennende bijeenkomsten, waarin deelnemers kennismaken met een aantal dialoog- en spelvormen.

Iedere deelnemer steekt in met een persoonlijke vraag en/of professioneel thema welke als focus dient om zich de spelvormen en de mogelijke toepassingen eigen te maken. Door zich onder te dompelen in samenspel en samenspraak aan de hand van spel- en dialoogvormen, en van daaruit met elkaar te reflecteren op de gewenste ontwikkeling van doelgroep(en) en bijpassende wijzen van begeleiden door middel van spel en dialoog, krijgt men *spelenderwijs* vertrouwdheid met de basis van een ludische begeleidingskunst. De verkennende masterclasses worden afgerond met een zelf vorm te geven spel en dialoogronde, waarin deelnemers hun leerervaring verbinden met de filosofische levenskunst als referentiekader. Dit vormt de basis voor een eventueel vervolgtraject. Het daadwerkelijk experimenteren met een spel- of dialoogvorm in de eigen werkpraktijk en, of het formeren van een eigen spel- en dialooggroep is voorwaardelijk voor dit vervolg.

Na het volgen van de inleidende masterclass *Spel en Dialoog begeleiding* bestaat er een verdiepende leergang voor levenskunstig gebruik van de dialogische spelvormen *Mens, ken je zelf en/of speelse dialoogvormen* *Wat is de kwestie? - Wat is de kwestie!*

Deelname aan het programma

Het is mogelijk eerst kennis te maken met de achterliggende filosofie van het spel door het organiseren van een lezing of presentatie op locatie.

Leergang voor professionals en managers

Visie: de organisatie als een meerstemmige dialoog

kunstzinnige expressie

Kunst dialogische praktijken, zoals samen zingen of samen iets maken, bieden een frisse kijk op het spel van organiseren vanuit een gemeenschappelijke creatieve ervaring.

Het aanbod masterclasses laat organisatieprocessen en samenwerking op out of the box wijze beleven. Spel en dialoog bieden ruimte voor ontmoeting en communicatie - ook in andere media - voor een meerstemmige dialoog. Door samen kunstzinnige activiteiten te ondernemen of kunstvormen receptief in de dialoog op te nemen, wordt er een appèl gedaan op de zintuigen, op lijfelijk verankerde kennis; op emotionele, mentale, intuïtieve en spirituele intelligentie.

Kunst is in staat om waarden, zoals communicatie, integriteit, saamhorigheid, uniciteit in gemeenschap,... te concretiseren, naar wat ze werkelijk betekenen in de beleving voor betrokkenen. Door *kunst dialogische praktijken* krijgen ze een blijvende vorm. Daarom dragen de masterclasses bij aan het concretiseren van de waarden uit de *mission statement*, het creëren van interculturele feesten en rituelen bij transitie, het koesteren van een historisch bewustzijn, de waarde van het werken met verschillende generaties en van de eigen verhalen van de organisatie, voor normatieve professionalisering en ethisch leiderschap.

De masterclasses kunnen een proces van collectief en diep leren ondersteunen op het gebied van gedeelde waarden en identiteitsvorming.

Een bespiegelende ruimte met spel en dialoog

Tijdens de masterclasses wordt er eerst een inleiding gegeven op een thema uit de filosofische levenskunst, in verbinding met de kunst van het begeleiden door middel van spel en dialoog. Tussen de masterclasses door gaan deelnemers oefenen hoe zij de thematiek in praktijk brengen in een eigen leerkring of werkpraktijk.

Het programma staat open voor zowel zelfstandig gevestigde professionals als voor professionals in dienstverband: coaches, supervisors, docenten, managers en andere professionals die mensen beroepsmatig begeleiden.

Tijdens een intake is het mogelijk een keuze te maken voor één bepaalde spel- of dialoogvorm of een combinatie van spel- en dialoogvormen en welk leerdoel je hiermee tijdens de leergang wilt bereiken.

spiegel op de dialoogtafel Wat is de kwestie? - Wat is de questie!

Op basis van dit leerdoel is het mogelijk te oefenen in een zelf samen te stellen leerkring of door middel van een praktijkopdracht in de eigen organisatie. De verdiepende leergang sluit je af door middel van een presentatie en creatief verslag: een vormgeving in een zelf te kiezen creatief medium. Daarin geef je op expressieve en onderzoekende wijze weer hoe de spel- en dialoogvormen hebben bijgedragen aan de eigen vorming als spel- en dialoogbegeleider en, indien van toepassing, aan de ontwikkelingsopdracht in de eigen werkpraktijk.

Rode draden door de leergang

- De queeste in het labrynt: als spel- en dialoogbegeleider ben je zelf je belangrijkste leermateriaal: dit ervaar je tijdens het oefenen met elkaar rond het moederspel Mens, ken je zelf, aan de hand van de levenskunstige opbouw van levensthema's van 'eigenheid' tot 'het vinden van je bestemming' in zeven spel- en dialoogronden
- Filosofische levenskunst in begeleiding: symboliek, ritualiteit en narrativiteit. Toelichting op de filosofische achtergronden van de spelthema's, symbolen en levensthema's op de speelvelden en spelkaarten, op de levenskunstige opbouw van spel- en dialoogronden
- **Tussen de masterclasses door:** het oefenend in praktijk brengen van het geleerde in een eigen leerkring van de thema's uit de filosofische levenskunst, de mythische wijsheid en de symboliek van speltributen; oefenen met de alchemie van

samenwerking die door het plezier en de ethiek van het samenspel en de samenspraak ontstaat.

- **Organisatiespel:** wanneer deelnemers een spel- of dialoogvorm willen inzetten in de eigen werkpraktijk onderzoeken we in een terugkoppeling tijdens de masterclasses het proces van veranderen en verankeren; de waarde van symbolische kennis en rituelen bij transities en ontwikkelingsprocessen
- **Waarden staan op het spel:** ook in de eigen leerkring of werkpraktijk weerspiegelt het samenspel en de samenspraak aan de hand van een spel- en dialoogvorm de creatieve ruimte waarin waarden op het spel staan. In het klein vorm je zo een laboratorium of experimentele situatie hoe je de organisatie kunt zien als meerstemmige dialoog voor het vormen van een sociale en morele gemeenschap, met het oog op het goede *samen* leven

Werkwijze: spelend en ont-dekkend leren

De werkwijze in de leergang van verdiepende masterclasses is het samenweven van voornoemde rode draden. Deze werkwijze biedt een afgestemde opbouw van spel en dialoog, met tussendoor inbreng vanuit de spelervaring en werkpraktijk door deelnemers, afgewisseld met verrijkende reflecties vanuit de theorie (filosofische levenskunst, mythische wijsheid en symboliek van de spelattributen). Deze werkwijze versterkt een proces van diep leren.

De kennismaking met elkaar en een uitwisseling over ieders individuele en/of groepsgerichte thema van fascinatie en ontwikkeling vormt de start van het leerproces. Tijdens de masterclasses is er de mogelijkheid te oefenen als spel- en dialoogbegeleider rond het moederspel Mens, ken je zelf en de vaderdialoogtafel Wat is de kwestie? Wat is de questie!

De bijeenkomsten werken toe naar een creatieve presentatie en beschrijving van het ontwikkelen van een eigen stijl van begeleidingskunst met behulp van spel en dialoog in de eigen leerkring en/of de werkcontext.

Opstelling zilveren speelfiguren uit Mens, ken je zelf!

Creatieve afronding

Iedere deelnemer geeft op eigen creatieve wijze vorm aan de leergang als een ontdekkingsreis en werkt toe naar een afronding met behulp van een medium naar keuze (bijvoorbeeld door middel van foto's en zelf gemaakte beelden, film, theater, andere creatieve expressie), waarin men verslag doet van:

- het onderzoekend ontwikkelen van een eigen stijl als spel- en dialoogbegeleider.
- het onderzoekend experimenteren met een spel- of dialoogvorm in de eigen leerkring of het inzetten van spel en dialoog voor een teamdoel, of aan een waardevolle praktijk in het gangbare 'organisatiespel'.
- beschrijving van een ritueel of creatieve vormgeving van teamwaarden, verandering of bestendiging van samenwerking door middel van de inzet van één van of een combinatie van spel- en dialoogvormen.

Waardevolle professionaliteit en maatschappelijk verantwoord organiseren en ondernemen

Het werken vanuit de **samenbindende en verdiepende kracht** van dialoog en spel komt tegemoet aan de huidige vraag naar duurzame, maatschappelijk verantwoorde wijzen van organiseren op basis van een relationele ethiek. De actualiteit vraagt van bestuurders en management in een samenspel met professionals, klanten en ketenpartners de korte termijn planning te verbinden met een langere termijn oriëntatie; (sub-)groepsbelangen af te stemmen met belangen en wensen van grotere groepen betrokkenen in de ecologische omgeving met het oog op een ruimer welbevinden en duurzame welvaart.

Vanuit het perspectief van filosofische levenskunst faciliteren spel en dialoog een speelruimte hoe met elkaar sociale en morele, samenwerking en organisatie spelregels uit te vinden. Op dialogische en speelse wijze wordt de gebruikelijke externe gerichtheid op winstmaximalisatie en *externe* resultaten verbonden met een innerlijke oriëntatie en sturing op (morele) waarden.

Verdere informatie en inschrijving voor het programma

Voor verdere informatie kun je per mail en telefonisch contact met ons opnemen. Ook is het mogelijk eerst kennis te maken met de achterliggende filosofie van het spel door middel van een persoonlijke intake of door het organiseren van een lezing of presentatie op locatie.

Co-creatief!

Spel- en dialoogvormen op maat

Voor uw team of bedrijf, organisatie of congres, reünie of club

Met modules van Mens, ken je zelf en Wat is de kwestie? - Wat is de kwestie!

Een opening van een symposium aan de hand van het Quintessencespel

Niet het motto *regel is regel* heeft het laatste woord maar de *wederzijdse (h)erkenning als vrij individu*. Een *utopie (nergens plaats)?* Nee, een *eutopie (goede plaats)* We kunnen er zelf voor kiezen om niet alleen te sturen op output, winst en resultaat, maar ook op lange termijn belangen en de vermeerdering van geluk.

De eerste stap is het delen van drijfveren, waarden en toekomstdromen van de mensen met wie u dagelijks het werk verzet

Een speelse dialoog creëert een goede plaats voor open ontmoeting en dialoog...

Dialogen in subgroepen

Een creatieve manier om mensen en organiseren op elkaar af te stemmen is een speelse dialoogvorm, gericht op de waarden en doelstellingen van uw team of bedrijf, organisatie of congres, reünie of club.

Voor een speels onderzoek van de vraag:

'wat bindt ons als team of gemeenschap van binnenuit door gedeelde waarden?'...

Voor het stimuleren van *zinnvolle*

ontmoetingen en gesprekken voor deelnemers van een event of bezoekers van een congres!

Spel- en dialoog voor mensen die een gemeenschap willen vormen in plaats van losse radartjes in een systeem.

Lees over zinnvolle ontmoetingen, een dialogische spelvorm ontwikkeld voor een event of een congres met als doel deelnemers in een actieve modus te krijgen voor dialoog en ontmoeting.

Filosofische levenskunst in boeken, artikelen, lezingen

Lezen betekent oorspronkelijk: uitkiezen, verzamelen en samenvoegen...

Die oorspronkelijke betekenis van *lezen* is nog hoorbaar in oude spreuken en verhalen, bijvoorbeeld in een sprookje van Grimm, Assepoester.

In dit sprookje vraagt de stiefzusterlijk bedeelde Assepoester de vogels haar te helpen *linzen lezen*: zij moet van haar stiefmoeder de goede linzen uit het as van de oven zoeken en bewaren in een kopje. Pas daarna mag ze, net als haar stiefzusters, naar het bal van de prins, die op zoek is naar zijn bruid...

Lezen over levenskunst

de eeuwige sneeuw

Kunstfilosofie over de kracht van spel en dialoog

Ten tijde van de Duitse Romantiek sprak de Idealist Schiller van een menselijke *speldrift* die in het middengebied van het hart zetelt, tussen lichamelijke en geestelijke krachten in.

In de vorige eeuw schreef de Nederlandse cultuurfilosoof en historicus Huizinga een geschiedenis over het spelen en het spel als culturele levensvorm die eigen is aan de mens.

Grasduinen in het werk van deze en andere filosofen van de levenskunst stimuleert het cultiveren van menswaardige praktijken door middel van dialogisch spel en speelse dialogen!

Filosofische levenskunst: woorden die werken

zilveren speelfiguren Droomspel: doe je droomwens!

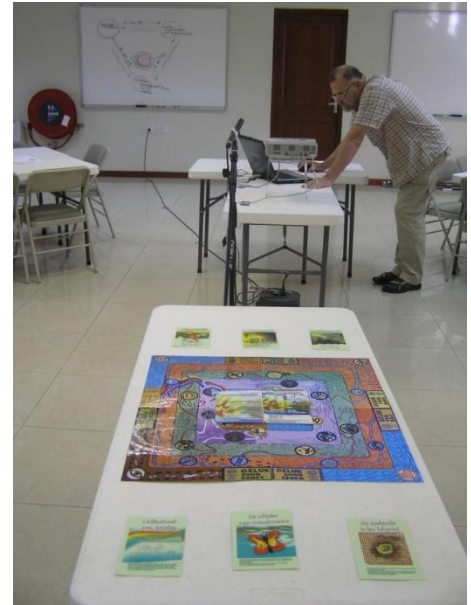
Het symbool van de Quintessence wijst op

- het wonderlijke samenspel van de vier elementen aarde, water, lucht en vuur; bij wezenlijke veranderingen (transformaties) en in het wonderlijke wezen mens!
- de levensreis van de mens in het labirint en het proces van transformatie
- de liefde voor wijsheid - ofwel wijsbegeerte - de vrije onderzoekende ruimte van het niet-weten, op de kracht van verlangen naar het ware, goede en schone
- de tussenruimte tussen ik en ander: de mens is relatie, aldus Buber

- op het innerlijk kompas en de trouw aan zichzelf - voor een authentiek leven: geen autoriteiten blind volgen maar zelf verantwoordelijk zijn voor daden en woorden.
- de weg van het midden door moedig af te wijken van het gemiddelde. Aristoteles omschreef de deugd als de kunst 'het midden' te treffen tussen een teveel en een te weinig.
- de menselijke maat - euthymia of welgemoed leven, zo noemden de klassieke filosofen de blijde gemoedstoestand die ontstaat wanneer de mens zich afstemt op de hoogste deugd die haar eigen beloning is!

*Vorbereiding presentatie en workshop aan de hand van
het spel....*

Portfolio workshops spel en dialoog

Het Filosofisch Café in Weesp

Vrijdag 3 april 2015 was het eerste Filosofisch Café in De Bibliotheek in Weesp met het thema het goede leven.

Nadat Heidi Muijen het thema had ingeleid startte de dialoog aan de hand van symbolen op de dialoogtafel en met het Quintessencespel met wijsheidskaarten. Iedere deelnemer bracht een eigen ervaring in of deelde een visie op het goede - mede geïnspireerd door de symbolen op de dialoogtafel en de wijsheidsspreuk uit Oost en West op de getrokken kaart. De filosofische vraag die op het spel stond: gaat het vooral om het realiseren van het goede in een maatschappelijke zin of verkies je een 'weg naar binnen' en focus je op innerlijke waarden?

De aanwezigheid van kringleden maakte deze bijeenkomst extra gedenkwaardig. Vooral de wijze waarop het thema in de beleving werd gebracht met de muzikale bijdrage van Henry Muldrow van stichting Culturele Droomwevers. Door zijn bezielende en aanstekelijke vertolking van een eigen compositie over 'de goede samenleving' bezongen alle aanwezigen het thema:

S - Samenleving

(voor Heidi en Norwin)

*Een vriend, een gezin, een wijk of een stad
verwijzen naar onze omgeving.*

*Zorg voor jezelf en de wereld om je heen
is de sleutel tot een mooie samenleving.*

*Vertrouw je gevoel en wees nooit bang;
creëer een doel om naar te streven.*

*Leef in balans met jezelf en met de wereld
want dat is het geheim van het goede leven.*

Het lied maakt deel uit van één van de creatieve Multi media publicaties van Stichting Culturele Droomwevers

Vrijdag 1 mei: dag van de arbeid

Op deze middag voerden we in De Bibliotheek van Weesp een dialoog over de betekenis van arbeid: sommige filosofen brengen het arbeidzame leven in verband met processen van zelfverwerkelijking (humanistische visie) en anderen met processen van zelfvervreemding (de kritische theorie). De kwestie die hier aan de orde is gaat eigenlijk over 'het wezen van de mens' en de vraag of het arbeidzame leven alleen dient tot het kunnen overleven (geld verdienen, voedsel produceren) of ook dienstbaar is aan het helpen realiseren van hogere waarden (denk aan 'de piramide van Maslow', waar zelfverwerkelijking zich in de spits bevindt). Filosofen zoals Schiller, Huizinga en Gadamer hebben op de culturele kracht van spel gewezen als een *zijnswijze* die van binnenuit bij het mens-zijn hoort. Daarom kan spel bijdragen tot processen van menswording en menswaardigheid helpen versterken in sociale verbanden. Volgens de filosoof van de hermeneutiek, Hans-Georg Gadamer, brengt het spel ons in een bijzondere relatie tot de tijd: het nodigt uit te *verwijken* in de tijd in plaats van dat de (klok)tijd dicteert hoe mensen zich bevinden in een situatie. Feest en spel openen een tijdsruimte waarin mensen zich bewegen op een gedeeld ritme door de tijd heen. In die ruimte ontstaat betrokkenheid op elkaar: een afgestemd zijn op het samenbindende door de wijze waarop dansers dansen, zangers zingen en spelers spelen...

het bordspel Mens, ken je zelf met houten speelfiguren

Een speelruimte ontstaat door spelregels én maakt het met elkaar uitvinden van nieuwe regels mogelijk. Spel als een relationele zijnswijze kent vele vormen: van bordspellen, kinderspellen tot creatief samenspel zoals samen dansen of zingen. Creatief samenspel préfigureert hoe mensen zich in een situatie bevinden: zo stemmen de media

van dans en zang mensen af op beweging en klanken, én in relatie tot elkaar. In het afgestemde samenzijn zijn zowel uitvoerders als luisteraars en toeschouwers *spelend* betrokken op elkaar. Zo creëert spel van binnenuit een gemeenschappelijke belevingswerkelijkheid en sociaal verband. Een vergadering daarentegen is een voorbeeld hoe er een uitwendige verhouding tot de tijd georganiseerd wordt. De punten op de agenda met het daaraan gekoppelde tijdspad vernauwen en reguleren de tijdsruimte 'van buitenaf'. Deze is bepalend voor hoe men zich tot elkaar verhoudt en tot hetgeen waarover vergaderd wordt; en uiteindelijk ook voor de verhouding tot zichzelf. Tegenwoordig wordt niet alleen een vergadering maar het gehele werkleven gedicteerd door Chronos, middels een werkrooster, (digitale) agenda, protocollen en andere vormen van structurering die van natuurlijke relationele verbanden losgezongen zijn. Huidige vormen van organisatiespel vernauwen daarom de existentiële ruimte, wat het precare evenwicht tussen processen van zelfwording en zelfvervreemding en de culturele voedingsbodem onder druk zet.

zandloper: symbool voor de eindige tijd die ons gegeven is....

Deze middag waren Henry Muldrow van de Stichting Culturele Droomwevers en sofist en spindoor Felix Gerardus Woudenberg te gast. Er ontstond een geanimeerde dialoog over de noodzaak in onze huidige tijd *de culturele as in Europa* te versterken. Daartoe is er zowel op macroniveau in het politieke spel als op microniveau tussen mensen veel werk te verzetten. De kracht van compassie lijkt hiervoor de crux lijkt te zijn, een belangeloze liefdeskracht. Met een bijzonder verhaal over de liefde, maakte Felix Woudenberg zijn standpunt duidelijk, aan de hand van de symboliek rond het getal 8. Lees een fragment hierover uit zijn Sophism - Delineate & Forge - editorial review.

Maand van de Filosofie

Thema april 2014: mens & techniek

Creatieve dialoog over de natuurlijke en technische inborst van de mens

Een lunch pensant over het thema *het duivelsverbond tussen 'mens en techniek'*.

Maand van de Filosofie: Op biotechnologisch gebied heeft men alternatieven ontwikkeld voor het DNA, het 'bouwplan' van al het leven. Terwijl de evolutie ooit bestond uit natuurlijke selectie, betreden we met deze alien genetics het tijdperk van kunstmatige selectie. Mogen we hiermee planten, dieren en mensen 'verbeteren'?

klaauwamer van de speelse dialoogtafel Wat is de kwestie?- Wat is de kwestie!

Rondom de speelse dialoogtafel filosofeerden we over het ware gelaat, de aard van de menselijke natuur in het tijdperk waarin de mens tot een technisch wezen aan het evolueren is - een cyborg! Deelnemers kozen een voorwerp van de *dialoogtafel: Wat is de kwestie? - Wat is de kwestie!* dat voor hen de betekenis van het thema reflecteert. Vervolgens bracht iedere deelnemer aan de hand van het gekozen voorwerp een eigen fascinatie of irritatie; een stelling of vraag over het thema in. Heidi Muijen begeleidde de dialoog en bracht ieders inbreng in verband met een aantal filosofische vragen en vooronderstellingen bij het thema. Vervolgens werden de kaarten van filosofisch gereedschap in het spel gebracht in een verdiepende dialoogronde: wat betekent het duivelsverbond tussen mens en techniek vanuit ieders persoonlijke waarden en levensovertuiging? In een afsluitende ronde maakten deelnemers een symbool en motto over de relatie mens en techniek.

Thema april 2013: schuld & boete

Een creatieve dialoog over morele vragen en levensmotieven achter het thema schuld & boete stond op het spel aan de speelse dialoogtafel Wat is de kwestie? - Wat is de questie!

De dialoog werd gevoerd aan de hand van ieders vragen en de archetypische beelden op de dialoogtafel.

*de plukweide, symbool op het speelbord
Mens, ken je zelf*

In mythen lezen we verhalen met archetypische beelden over schuld en boete, eer en respect en, naam en faam en blaam. Beroemd is de zinloze straf van Sisyphus die elke dag een rotsblok de berg op moet sjuwen, waarna het er weer vanaf rolt. Arachna de beroemde weefster uit het antieke Griekenland die zichzelf beter achtte dan Athena, werd door deze Godin van de wijsheid en de ambachten - in het bijzonder de weefkunst - tot een wedstrijd uitgedaagd. Hoewel het kleed van Arachna technisch gesproken volmaakt was, miste het de morele kwaliteit van eerbied voor de goden. Er wordt verteld dat Arachna de blaam van haar verlies wilde voorkomen door zichzelf van het leven te beroven. Haar plan zich op te hangen aan een boom werd voorkomen door Athena's milde straf: zij werd veranderd in een spin in welke hoedanigheid zij haar geliefde kunst tot in de oneindigheid kon blijven beoefenen. De koning van Lydia, Tantalus, werd gestraft met de bekende tantaluskwelling vanwege het beledigen van de goden tijdens een feestmaal. Hij werd in een afgrond - de Tartarus - gegooid waar de heerlijkste vruchten en spijsen groeiden aan de takken van bomen. Deze trokken zich echter terug zodra hij ze wilde plukken... Vertellen de mythische beelden en verhalen over een antieke tijd waarin de mens nog onderworpen was aan de bovennatuurlijke wetten en aan het goddelijke gebod van het betonen van het respect dat de god(en) verdienen? Op straffe van boetedoening en het gebukt gaan onder een niet in te lossen schuld? Of heeft de mens zich juist geëmancipeerd door de wet van Gehoorzaamheid en respect overboord te gooien en autonoom zelf de morele wetten te bepalen?

Thema april 2012: de ziel

Filosofische beeldendialoog over de ziel

de weg van het oog

'De ziel is al meer dan 2500 jaar het onderwerp van gesprek van theologen, filosofen, wetenschappers en kunstenaars. Men heeft de ziel geprobeerd te vinden, in het lichaam, in de taal en in de wetenschap, maar de ziel laat zich niet vatten...' De Griekse wortels van ons woord 'psyche' wijzen op de nauwe verbondenheid van lichaam en ziel!

Letterlijk betekent het woord 'levensadem'. Interessant dat meditatieve en contemplatieve methoden - van oost tot west, van *mindfulness* tot de antieke natuurfilosofen - veelal geijkt zijn op de ademhaling en de samenhang tussen de vijf elementen: aarde, water, lucht en vuur en de ether of quintessence als vijfde element. In de antieke scholen van levenskunst - *Sceptici, Cynici, Hedonisten en Stoïcijnen* - sprak men over de kunst *welgemoed* te zijn. Daarmee bedoelde men de kunst gemoedsrust te bereiken, ondanks ups en downs in het leven. Levenskunst betekent het streven *het goede leven* te bereiken. Zo voortreffelijk mogelijk te leven en waarachtig mens te zijn. De ziel staat in de klassieke visie voor 'het gemoed', de plaats waar men rust in het leven kan vinden! De klassieke scholen wijzen ons tegelijkertijd een ethische en spirituele weg van eenvoud en stilte, reflectie en gewetensonderzoek. *Niet als een manier van navelstaren, maar als basis om volop deel te kunnen nemen aan het (publieke) leven!*

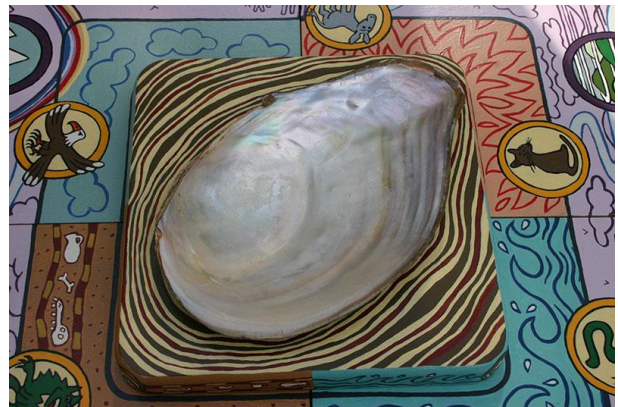
Maand van de Spiritualiteit

Thema januari 2013: Stilte

Workshop over het thema stilte aan de hand van spel- en dialoogvormen.

Geheim van de quintessence - het wonderlijke samenspel van de vier elementen

Volgens de oude filosofen heeft spiritualiteit te maken met het ruimte geven aan elementaire krachten, lucht en vuur vooral: bijvoorbeeld aandacht voor onze ademhaling, de basis van het leven op aarde. Spirit staat voor 'geestelijk' in de zin van het kunnen 'inspireren' en het hebben van een opgeruimd gemoed. De Engelsen spreken van *uplifting your spirit*. Een gemoedstoestand waarin we 'old business' opruimen en plaats maken voor innerlijk vuur. Dat zouden we ook enthousiasme kunnen noemen. Een uit het oude Grieks stammend woord dat letterlijk 'in god zijn' of 'het goddelijke binnenlaten' betekent.

In de workshop dienen mythische beelden over de ontwikkeling van de geest als een leidraad. De beelden uit de mythische verhalen over goden, godinnen en helden kunnen we lezen als een beeldverhaal over menselijke ziele roerselen en geestelijke ontwikkeling.

de adelaar in duikvlucht boven de eeuwige sneeuw

Zo kan men de jaargetijden zien als zinnebeeld voor de ontwikkeling van de mens tussen geboorte en dood. De winter, met de zich terug trekkende levenskrachten, weerspiegelt de ouderdom, wanneer lichamelijke krachten afnemen en geestelijke krachten gaan rijpen. Mythische beelden van een ontwikkeling van de geest staan ook in *Nietzsche's* boek *"Also sprach"*

Zarathustra". In het eerste stadium is de mens een gehoorzame geest die verdraagt, zoals een kameel. De transformatie tot een leeuw die het verdraagzame van zich afbrult en heerst in zijn eigen domein markeert de overgang van 'gij zult' naar 'ik wil'. Als kind breekt een fase aan van het scheppende bestaan met een totaal 'ja' aan het leven: *'Onschuld is het kind en vergeten, een nieuw beginnen, een spel, een uit zichzelf wentelend rad, een eerste beweging, een heilig ja zeggen.'*

Heldenspel: speel je zelf! en CD Droomreizen en heldendromen

In ieder van ons zit een held

Spreek hem aan en hij treedt naar buiten

Anne Garretsen zingt bij de lancering van de CD Droomreizen en Heldendromen

Op 17 mei 2013 vond de lancering van de 2.0 versie van het Heldenspel: speel je zelf! plaats met muzikale introducties van de spelthema's aan de hand van de CD Droomreizen en Heldendromen

Filosofen, componisten en zangers ontmoeten elkaar op deze CD - vol met levenskunst - die zich muzikaal uit in 22 gezongen wijsheden. Hoogtepunten uit de tradities van de Grieken en de Chinezen klinken op zo'n manier, dat de luisteraar meegenomen en erdoor bevlogen wordt. Ruimte voor onze dromen ontstaat in combinatie met ontspanning via een muzikale wereldreis: van klassiek tot rock, van pop tot jazz, van orkestbegeleiding tot en met a capella.

De liederen introduceren de filosofische thema's bij het Droomspel: doe je droomwens!, het Levensvisiespel: stem je innerlijk kompas! en het Heldenspel: speel je zelf!: eigenheid door het volgen van drijfveren; vertrouwen, angsten en verlangen; persoonlijke vorming door levenskunst; voor- en tegenspoed; het overwinnen van beproevingen; ...

CD Droomreizen en Heldendromen

Vertrouwen in jezelf is de essentie van Heldendom zingt Erica Yong met een stem die iedereen in de ruimte beroert. Steeds worden de spelronden afgewisseld met live gezongen liederen van de CD. De zangers bezielen de wijsheidsspreuken en raken een gevoelige en filosofische snaar bij de aanwezigen.

Ga met vertrouwen in de richting van je

Anne Garretsen zingt bij de lancering van de CD Droomreizen en Heldendromen

Ter afsluiting worden er onder de inspirerende leiding van [Henry Muldrow](#) gezamenlijk twee canons op teksten van Seneca en Marcus Aurelius gezongen. Daarna gaat ieder zijns weegs, innerlijk verrijkt met de schoonheid en wijsheid van de liederen op deze bijzondere CD. Een aantal fluit de melodieën op weg naar huis...

Vruchten van speeldagen

Deelnemers aan het Filosofisch Café

Heart and Head

*Instead of a diet
of water and bread,
feel with your heart.
Think with your head.*

*After all
the words have been said,
after our hungers
have been fed*

*and our hearts
have been led
by the wisdom
of the head*

*instead of fighting
the two are wed.
Love is alive
and not dead.*

Henry Muldrow, 3 juni 2016

Cursisten van Thymia

Leerdicht over De weg naar geluk

*Hoe kun je de stroom en het stromen tegelijkertijd zijn?
Ik geef me er aan over*

*Niet te scheiden zijn zij:
de stroom ontstaat door het stromen,
het stromen wordt zichtbaar door de stroom.*

*De ijle hoogte lokt vanuit de verte,
het maakt me eenzaam,
koud, versteend.*

*De adelaar, mijn reisgezel,
laat me zien dat vleugels mij dragen,
en niet alleen mij.*

*Hij brengt me bij het water,
voortdurend in beweging,*

*sprankelend van frisse schoonheid
mijn gezicht weerkaatsend.*

*De brug leidt mij verder
naar de overkant,
daar waar de ander te vinden is
de eenzaamheid voorbij.*

*Te midden van het vele
licht een klavertje vier op;
handreiking naar geluk
dat schuilgaat in kleine dingen.
de schoonheid van het detail
het keert altijd terug,
nooit zal ontbreken
de vreugde om het kleine.*

*Het water overspoelt de aarde
en maakt haar vruchtbaar,
vlucht voor het vuur,
verdampt tot lucht
en vindt opnieuw bedding in de vaste grond.*

*Enkel beweging maakt vormloos,
verstarring dreigt waar beweging stolt.
Geluk is het samen gaan
van beweging en stabiliteit.*

Riek van Haeringen

*Ik ben de boom in de aarde,
groei omhoog en omlaag,
totdat haar transparante schors
mij de doorgang zal verschaffen,
naar de lucht en het water
en het vuur om mij heen.*

*Ik ben het rad,
zit stil,
en dat was dat.*

Geluk is in ieders ogen de hemel op aarde zien.

Toon van Buren

Pareltjes van levenskunst

Cursisten van de cursus zin in filosofie

Waxinelichtje voor Heidegger

*Een lichtje in het middaguur
Het inspireert en is niet duur
Tijdens de speurtocht naar filosofisch inzicht
ontstak de docente voor ons dit licht
ter ondersteuning van het onderricht over filosofen
staat het zich daar een uurtje uit te sloven*

*Het verbeeldt wat het volgens Heidegger moet zijn
de tijdelijkheid van zijn Da-Sein
Bij het vangen van de waarheid in het zuivere woord
gaat het vlammetje omhoog, onverstoord
Een existentieel fenomeen dat hier brandt met vlijt
zich bewust van de ernst en de eindigheid*

*Ik zie de lichtgele stralenkrans voor mijn gezicht
en ervaar nu de afstralende warmte en het licht
ruik een zware, nadrukkelijke geur
Het is dan, dat ik bespeur dat
De omgeving verandert tot een wetenschapskathedraal
tot een tempel wordt nu deze vergaderzaal
Het onderliggende rozegewolkt papier
wordt een marmeren altaarblad*

*Aan het eind van het uur wordt het kaarsje uitgedaan
en zijn wij vol van het geleerde naar huis gegaan.*

Marianne Wijnekus

Naar aanleiding van de doe-denk-salon

*Waar vind ik het levensgeluk?
Waar blijft het eeuwig draaiende rad stilstaan?
Daar waar het draait om waar het om draait
In het bewuste moment, om mezelf in mijn zelf genomen besluit los te laten
De plaats waarop mijn geluk op de proef gesteld wordt is de eeuwige sneeuw, waarin ik
versteen
In het klieven van ijs en steen dringt de ijle lucht binnen.
Ik ben het één noch het ander maar verander als geen ander
Voedend voetenbad waarin de pit van mijn wakkerende vlam zich spiegelt
Kloppende hamer in een kloppend ritme
Dronken ervaar ik de waaier van kleuren in het gebroken licht van mijn beneveling
In de loop van het leven versta ik mezelf in de overgave
om door te krijgen wat mijn ingegeven omgeving aan inhoud bevat
en waar mijn omgeven ingevingen toe leiden
Wat ik gaandeweg doorgegeven krijg is*

*dat de lijn die ik doorloop
elk moment waarop ik me in zijn stroom onderbreek en bij haar doorsnee stilsta
als fluorescerende stip in de tijd oplicht.
En zo is 't ook voor me
in mijn leven en werk ervaar ik op dit moment de werking van het grote genot
Een groot oogstfeest..*

DJB

Uit het Oosten en Westen, Noorden en Zuiden

Van West naar Oost...

Op de Apollotempel van Delphi in Griekenland staat de beroemde wijsheidsspreuk geschreven:

Gnothi seauton - ken uzelfve

In veel wijsheidstradities gaat het over deze sleutel van ware zelfkennis tot kennis van het al

Bijvoorbeeld verwoord in dit prachtige liefdeskwatrijn:

*Je bent de kopie van een goddelijke brief
Je bent de weerspiegeling van koninklijke schoonheid
Buiten jou is er niets in dit heelal
Zoek alles in jezelf - je kunt zijn wat je wilt*

Djalal al-Din Roemi, Perzisch mysticus en filosoof (1207-1273)

In het Perzië verkondigde Zarathustra, profeet en de grondlegger van het zoroastrisme (600 vC)

de dualistische leer van het Manicheïsme de strijd tussen goden van het licht en de duistere machten van het kwaad, als een strijd buiten ons op het grote wereldtoneel van de kosmos. Die strijd tussen goed en kwaad speelt zich af op het strijdtoneel van onze ziel.

*Het leven is een schouwtoneel,
ieder krijgt zijn rol en speelt zijn eigen deel...*

William Shakespeare, toneelschrijver, acteur en dichter (1564-1616)

Van Noord naar Zuid....

Friedrich Wilhelm Nietzsche, filosoof en filoloog (1844-1900)

laat Zarathustra in zijn boek 'voor iedereen en niemand' vertellen dat hij zich tien jaar in de bergen heeft teruggetrokken. Hoe hij op een morgen bij zonsopgang samen met zijn reisgezellen de Adelaar en de Slang, de Zon bezingt als de machtigste en stralendste ster aan de hemel, die overstroomt van levenskracht. In antwoord op die overvloed - op de overstromende beker van zonnekracht - vraagt Zarathustra nu de zegen van de Zon om zelf in de onderwereld af te dalen en aan de mensen van zijn overvloedige wijsheid te schenken...

Jij grote ster, wat zou je geluk waard zijn wanneer je hen niet had op wie je je licht laat schijnen ...

Zie de wijsheid is me teveel geworden, zoals bijen die teveel honing hebben verzameld...nu moet ik, net zoals jij, ondergaan...

Kijk, deze beker wil weer leeg worden, en Zarathustra wil weer mens worden!

De existentiële filosoof Martin Heidegger (1889-1976)

heeft het niet over 'de mens' als zouden we weten wat onze essentie is, maar spreekt van Da-sein: menszijn als een ruimte scheppen en zich vragend open te stellen voor het mysterie van zijn ...

Door buiten de conventionele orde te stappen - voorbij de (schijn)geborgendheid van wat men vindt en denkt - scheppen we ruimte om ons te verwonderen, met zorg en aandacht dingen te laten zijn...

Carlos Castaneda, Amerikaans schrijver van Peruviaanse afkomst (1925- 1998)

laat Don Juan - in Journey to Ixtlan - het beginsel van tovenarij uitleggen:

Voor een tovenaars is de alledaagse wereld niet de echte wereld'. In 'The second Ring of Power' gaat het om de kunst van de tweede aandacht. Die kun je door drugs, paddenstoelen oproepen, maar ook door dromen, en door naar dingen te leren 'staren', kortom door te oefenen in het 'krijgerschap' zodat 'ons hele wezen tweede aandacht wordt' en het ons lukt door de kieren van tijd en ruimte te reizen...

*De mens is niet slechts kunstenaar,
maar zelf een kunstwerk geworden*

Friedrich Wilhelm Nietzsche, filosoof en filoloog (1844-1900)

*Van de ziel zul je de grenzen op je speurtocht niet vinden,
al bewandel je elke weg*

Herakleitos van Efese, natuurfilosoof (circa 500 vC)

*In dezelfde rivieren dalen wij af en dalen wij niet af:
wij zijn het en wij zijn het niet*

Herakleitos van Efese, natuurfilosoof (circa 500 vC)

De weg omhoog en omlaag is een en dezelfde

Herakleitos van Efese, natuurfilosoof (circa 500 vC)

*De mens is niet slechts kunstenaar,
maar zelf een kunstwerk geworden*

Friedrich Wilhelm Nietzsche, filosoof en filoloog (1844-1900)

Zo leert Parmenides van Elea (515 vC) ons in een leerdicht over de ware methode:

Als enige boodschap omtrent de methode blijft dan over: dat het er is. Langs deze weg staan zeer veel aanwijzingen dat wat er is, niet voortgebracht is en niet vergankelijk is, dat het één geheel is, uit één stuk, onaantastbaar en zonder einde. Het is er niet eenmaal

en het zal er niet eenmaal zijn, omdat het er nu helemaal tegelijk is, één en samenhangend. Want hoe zou je daarvan een oorsprong kunnen naspeuren?

Nieuwsbrieven en leesvoer sinds april 2013

Komkommer Nieuwsbrief

door Heidi op 29 juli 2016 in nieuwsbrieven

Komkommer Nieuwsbrief 29 juli 2016 Hondsdagen De hondsdagen zijn van ongeveer 20 juli tot 20 augustus en verwijzen naar het sterrenbeeld Grote Hond. In die periode komt de heldere ster Sirius van dat sterrenbeeld gelijk met de Zon op en is niet te zien.

Komkommeren als volle vorm van levensgeluk Maatschappelijke kantelaars in vloeibare tijden Agenda Nieuw(s) van de Speeltafel: [...]

Roerige Nieuwsbrief

door Heidi op 8 maart 2016 in nieuwsbrieven

Roerige Nieuwsbrief Maart roert zijn staart! Roerige tijden... Liefde of haat of onverschilligheid Agenda Nieuw(s) van de Speeltafel: Quest for wisdom als concept voor begeleiding: work in progress! Van 2006 - 2016 naar een globale toekomst met interculturele levenskunst! Heidi Muijen blikt terug: Tien jaar Thymia Spel- en Dialoogvormen Kringen en kernen Quintessence Maart roert [...]

Kringen en kernen

door Joke op 6 maart 2016 in Leesvoer

Kringen en kernen “Hoewel het gezin zo compleet leek, krijgt het Thymia spel&dialogoog concept, zoals het met kinderen pleegt te gaan, ook zelf kinderen. Het eerst kleinkind ziet nu na tien jaar spelen en dialogeren het licht: game for wisdom in een digitale vorm! It takes a whole village to raise a child, zo luidt [...]

Roerige tijden

door Joke op 6 maart 2016 in Leesvoer

Roerige tijden We leven in roerige tijden. Buiten kondigt zich de lente aan met regens en stormen, sneeuw en hagel. Elk jaar het wonder: na weken van donkerte en kou gaan de dagen lengen. De zon wordt warmer, het groen ontspruit. Binnen bewegen we mee met het spel der elementen: blij zien we uit naar het [...]

Lichte Nieuwsbrief

door Heidi op 16 november 2015 in nieuwsbrieven

Lichte Nieuwsbrief 16 november 2015 November lichtjestijd Licht in donkere tijden Lichtfeesten in alle windstreken Agenda Nieuw(s) van de Speeltafel Digitaal spelen: a quest for wisdom! Wijsheidstradities uit alle windstreken ... Quintessence Laat de lieve lichtjes schijnen Op 't wit besneeuwde veld Laat alles dat ons hart doet schrijven Verdwijnen zoals sneeuw die smelt. Uit het [...]

[Licht in donkere tijden](#)

door Joke op 15 november 2015 in Leesvoer

Licht in donkere tijden Vrijdag de dertiende november 2015 zal de geschiedenis ingaan als een donkere en bloedige dag ... en tegelijkertijd als een dag waarin een boodschap van licht de hele wereld rondgaat. Waar we getuigen van zijn, lijkt een tragische herhaling van de geschiedenis - gecondenseerd in de Parijse tijdsruimte en inktzwart uitvlekkend, [...]

[Pruimentijd nieuwsbrief](#)

door Heidi op 12 september 2015 in nieuwsbrieven

Pruimentijd nieuwsbrief 12 september 2015 September pruimentijd! Tot in de pruimentijd: het goede moment... De cultivering van humanistische deugden! Agenda Nieuw(s) van de Speeltafel - Digitaal spelen: a quest for wisdom! Vooraankondiging van de presentatie van het digitale spel: a quest for wisdom! Quintessence Dat het U Eed. Gestr. Geliefde ons met haare jeghenwoordigheid hier te koomen vereeren, [...]

[Tot in de pruimentijd: het goede moment!](#)

door Joke op 11 september 2015 in Leesvoer

Tot in de pruimentijd: het goede moment! Tussen juli en oktober is het pruimentijd: dan worden de pruimen geoogst en kan er jam of chutney, taart of brandewijn van worden gemaakt. De groet 'Tot in de pruimentijd!' is een dubbelzinnige uitdrukking elkaar weer te zien in een goede tijd die uiterst onbestemd is: waar men [...]

[IJsheiligen Nieuwsbrief](#)

door Joke op 11 mei 2015 in nieuwsbrieven

IJsheiligen Nieuwsbrief 10 mei 2015 Mei ijsheiligen! IJsheiligen in mei: scharniertijd tussen voorjaar en zomer Sophia en haar deugdzame dochters: geloof, hoop en liefde Agenda Nieuw(s) van de Speeltafel: Filosofisch Café in De Bibliotheek Weesp Kringbijeenkomst met het Kompassiespel 2.0 Quintessence Zo blijven dan: Geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de meeste van deze [...]

[IJsheiligen in mei: scharniertijd tussen voorjaar en zomer](#)

door Joke op 9 mei 2015 in Leesvoer

IJsheiligen in mei: scharniertijd tussen voorjaar en zomer IJsheiligen komen medio mei. Het volksgeloof wil dat we met het buiten zetten van vorstgevoelige plantjes beter wachten totdat de IJsheiligen voorbij zijn, hoewel de ervaring leert dat het ook nadien nog kan gaan vriezen. Wie deze IJsheiligen nu precies zijn en hoe ze heten is evenwel [...]

[Sprikkelende en sporkelende nieuwsbrief](#)

door Heidi op 11 februari 2015 in nieuwsbrieven

Sprokkelende en sporkelende nieuwsbrief 11 februari 2015 Februari sprokkelmaand! Tijd van sprokkelen en sporkelen: feesten en rituelen rondom onreinheid en zuivering... Agenda Nieuw(s) van de Speeltafel Try out in Sydney: Gnosisgame: a quest for freedom! Interesse in een masterclass spelbegeleiding? Quintessence Sacrum purgatorium, quod vocant Februum, unde mensis nomen accepit. (de heilige reiniging, die ze Februum [...])

[Tijd van sprokkelen en sporkelen](#)

door Joke op 6 februari 2015 in Leesvoer

Tijd van sprokkelen en sporkelen Feesten en rituelen rondom onreinheid en zuivering De naam voor februari als sprokkelmaand verwijst zowel naar de letterlijke betekenis van 'sprokkelen', het verzamelen van afgevallen takken in het bos ten behoeve van brandhout èn naar 'sporkel'. Dat is een vergeten woord dat teruggaat naar het Latijnse 'spurcus' dat vuil, smerig [...]

[Sint*erende Nieuwsbrief](#)

door Heidi op 4 december 2014 in nieuwsbrieven

Sint*erende Nieuwsbrief 4 december 2014 Goden en geesten, heiligen en sinten: het vieren van de cyclus van leven en dood met rituelen en jaarfeesten... Hoe in verhitte tijden het Sinterklaasfeest te vieren? Agenda Nieuw(s) van de Speeltafel Pythiaspel: doe een worp! in vernieuwde druk Markeer uw event of groepsuitje met een spel- of dialoogvorm op maat [...]

[Carnavaleske nieuwsbrief](#)

door Joke op 22 september 2014 in nieuwsbrieven

Carnavaleske Nieuwsbrief 5 maart 2014 Carnavaleske maskers èn het ware gelaat! Creatieve dialoog over de natuurlijke èn technische inborst van de mens >Agenda< Nieuw(s) van de Speeltafel Quintessence Als het oog niet zon-achtig zou zijn, hoe zouden wij het licht kunnen waarnemen? Uit: Entwurf einer Farbenlehre van Johann Wolfgang Goethe (1749-1832) Duits dichter en fenomenoloog [...]

[Nazomerende nieuwsbrief](#)

door Joke op 22 september 2014 in nieuwsbrieven

Nazomerende nieuwsbrief 21 september 2014 Stromend geluk in vloeibare tijden... Hoe stroomt het geluk in de vloeibare tijden waarin wij leven? Agenda Nieuw(s) van de Speeltafel Questiespel: de queeste in het labrynt! Een spel- of dialoogvorm op maat met eigen logo Vernieuwde drukken van alle spel- en dialoogvormen! Quintessence "En na het genieten van die [...]

[Stormende Nieuwsbrief](#)

door Joke op 10 juni 2014 in nieuwsbrieven

Stormende Nieuwsbrief 29 november 2013 Herfstspel der elementen: scheppend en destructief! Spelworkshop voor bezinning Agenda Rondom de Speeltafel Quintessence Groene bergen, vaders van witte wolken: Witte wolken zijn de kinderen van bergen. Witte wolken blijven heel de dag hangen. Meestentijds vindt de berg het niet erg. Dongshan Liangjie Chinees chandichter (zen), Tangdynastie, 807-869 Herfstspel der [...]

[Geestrijke nieuwsbrief](#)

door Joke op 10 juni 2014 in nieuwsbrieven

Geestrijke nieuwsbrief 9 juni 2014 De verkwikkende geest van Pinksteren: ontmoeting en dialoog! Agenda Nieuw(s) van de Speeltafel: het Maskeradespel: de vreemde ander (in jezelf) Begeleiden en faciliteren als spel 11e IAF congres 'Faciliteren - Koningswijsheid en Narrenstreken' Quintessencede betekenis van het schone en de kunst...betekent dat in het bijzondere van de ontmoeting ... [...]

[Stem je Innerlijk Kompas!](#)

door Joke op 29 november 2013 in Leesvoer

Stem je Innerlijk Kompas! Ter lancering van de filosofisch verdiepende versie van het Levensvisiespel 'Mens ken je Zelf: Stem je Innerlijk Kompas!' organiseert Filosofische praktijk Thymia deze winter een workshop cyclus. Het spel is gericht op persoonlijke groei en professionals inzicht te geven hoe begeleidingsvragen verbonden zijn met morele vragen en met existentiële thema's in [...]

[Herfstspel der elementen: scheppend en destructief!](#)

door Joke op 29 november 2013 in Leesvoer

Herfstspel der elementen: scheppend en destructief! Wat maakt het wandelen door een bos in dit jaargetijde tot een filosofische activiteit? Het biedt een metafoor voor de menselijke ziel! De herfst laat met stormgeweld en het tot goud verkleuren van de bossen haar verwoestende en betoverende kracht zien, en het leven op aarde beleven als een [...]

[Najaars nieuwsbrief](#)

door Joke op 15 september 2013 in nieuwsbrieven

Najaars nieuwsbrief 13 september 2013 Het najaar klopt op de deur: Hoe duurzaam is levensgeluk? Najaarsworkshop ter bezinning: Creatieve dialoog voor morele vragen achter een kwestie Agenda Rondom de Speeltafel Quintessence Wolken verschijnen onbezorgd En drijven zorgeloos weg. Maar de zorgeloze geest is niet te 'vinden'- Wil je hem vinden, houd dan op met zoeken. [...]

[Rondom de Speeltafel](#)

door Joke op 11 september 2013 in Leesvoer

Najaarsnieuwsbrief: Rondom de Speeltafel In de waan van de dag is het lastig bij zaken stil te staan en trage vragen te stellen. Het is een luxe met elkaar rondom de Speeltafel plaats

te nemen en aan de hand van filosofische en mythische symbolen rond een kwestie heen te draaien. Geen draaikonterij, maar een onderzoek in de [...]

[Het najaar klopt op de deur:](#)

door Heidi op 11 september 2013 in Leesvoer

Het najaar klopt op de deur: Hoe duurzaam is levensgeluk? Veel mensen vinden levensgeluk een groot woord maar kennen wel gelukkige momenten. Bijvoorbeeld een zonovergoten lichte plek in een donker bos of zingende vogels in de ochtendschemering. Zo'n moment gaat onherroepelijk voorbij. Het najaar confronteert ons met vergankelijkheid van het leven op aarde: de lange [...]

[Zomerse nieuwsbrief](#)

door Heidi op 17 juli 2013 in nieuwsbrieven

Zomerse nieuwsbrief 16 juli 2013 De kracht van kleuren en klanken Nazomer met Helden(Buiten)Spel workshop Agenda Rondom de Speeltafel Quintessence Ach, m'n ziel is louter klanken, In dit uur van louter kleuren; Klanken die omhoge ranken, In een dolle tuin van geuren... Paul van Ostaijen (1896-1928) De kracht van kleuren en klanken De zomer roept [...]

[Koningsnummer](#)

door Heidi op 17 juli 2013 in nieuwsbrieven

Koningsnummer 30 april 2013 De magie van een kroning Droomreizen & Heldendromen... Agenda presentaties en workshops Rondom de Speeltafel Quintessence Niet deze niet de andere maar een wereld nooit van gedroomd ligt voor ons open... Martin Leopold in 'Vervoeging van zijn'. De magie van een kroning Geen koning zonder kroning? Toch wel. Ons land heeft [...]

Nieuwsbrieven (ouder dan april 2013)

maart 2013

- Voorjaar: Kwetsbaar nieuw leven - Ongeboren geluk!
- Een workshop met spel en dialoog in [Maand van de Filosofie](#): thema Schuld & Boete
- Agenda
- Nieuw op de speeltafel: [Wat is de Questie?](#) als creatief dialoogspel te koop
- Rondom de speeltafel: Schopenhauer over waarheid als [hartstochtelijke innerlijkheid](#)
- Quintessence: [Laozi over nieuw leven](#)

januari 2013

- Winter: inkeer en bezinning
- Een workshop met Spel en Dialoog in [maand van de spiritualiteit](#): thema stilte
- Agenda
- Nieuw op de speeltafel: [het Existentiespel](#)
- Rondom de speeltafel: Nietzsche's filosofie voorbij goed en kwaad
- Quintessence: [Laozi over Levenskunst](#)

november 2012

- Herfst: oogsten
- Een workshop met [het Gnosisspel](#)
- Agenda
- Nieuw op de speeltafel: [het Pythiaspel](#)
- Rondom de speeltafel: Spinoza
- Quintessence: [een Elfje over Vergeten](#)

september 2012

- Nazomer: zo binnen zo buiten
- Een workshopcyclus met [het Droomspel](#)
- Agenda
- Nieuw op de speeltafel: [Wat is de Questie?](#)
- Rondom de speeltafel: Shakespeare
- Quintessence: [een Haiku](#)

juli 2012

- Zomer 2012: het volle geluk
- Een try-out van het [Heldenbuitenspel](#)
- Agenda
- Een training voor [Professionals rondom de Speeltafel](#)
- Rondom de speeltafel: Shakespeare
- Quintessence: [Vervulling](#)

mei 2012

- Hoe het leven goed te leven?

- Rondom de Speeltafel: [Wat is de Questie?](#)
- Agenda
- Een training voor Professionals rondom de Speeltafel
- Nieuw: [de Huiskamerdialoog](#)
- Quintessence: een Haiku van Basho over [Kraanvogelpoten](#)

[maart 2012](#)

- Nieuw Leven & Oude Vragen!
- Op de Speeltafel: [Wat is de Questie?](#)
- Agenda
- Nieuw: [het Gnosisspel](#)
- Quintessence met Hildegard von Bingen over het [Levende Licht](#)

[januari 2012](#)

- Winterse woelige tijden: Tijd voor verinnerlijking!
- Nieuw op de Speeltafel
- Agenda
- Winnen en Verliezen: [Speelse Perspectieven](#); Spelvormen in Professionele Begeleiding
- Quintessence met Louis van Marissing over [Iets Maken](#)

[november 2011](#)

- Tussen de seizoenen: Herfstig van buiten naar binnen!
- Op de Speeltafel
- Agenda
- Vers van de Pers: [Fenomenologisch essay over Iets maken](#). Beeldend werken nader bekeken.
- Winnen en Verliezen: [Speelse Perspectieven op Professionele Praktijken](#)
- Quintessence met Sappho over Vervulling

[oktober 2011](#)

- Nakaarten in het Najaar: De dubbele smaak van de herfst
- Agenda
- Nieuw: [Verjaardag vieren met Huiskamerworkshop!](#)
- Winnen en Verliezen: [Speelse Perspectieven](#)
- Quintessence met Roemi over de wisseling der seizoenen

[mei 2011](#)

- Zomerse Speelruimte: Brood en spelen voor het volk?
- Agenda: Zomerse try-out van het [Heldenbuitenspel](#)
- Speelse Top 3 Gewichtige uitspraken
- Quintessence: Nietzsche over geluk

[februari 2011](#)

- Maand van de filosofie: het echte leven

- Op de speeltafel
- Agenda
- Nieuw: [Stem je innerlijk kompas!](#)
- Speelse Top 3
- Quintessence